ПАРВАРИШНИ БЎШАШТИРМАЙ, ТЕРИМГА ПУХТА ТАЙЁРЛАНАЙЛИК!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

16 ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 171 (4162).

29 АВГУСТ ЖУМА 1969 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Ўрта Чирчиқ районидаги Энгельс номли колхозда машина теримга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Механик-ҳайдовчилар ўз «зангори кема»ларини мавсумга тахт қилиб қўйишди. Суратда: М. Алибоева (чапда) ва О. Шералиева ўртоқлар.

В. ЛИТВИНОВ фотоси.

Тошкент области партия-хўжалик активи йиғилиши қатнашчиларининг барча саноат, қурилиш, транспорт, колхоз ва совхозларнинг ходимларига, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларига

МУРОЖААТИ

Қадрли ўртоқлар!

Совет кишилари партия XXIII съезди қарорларини тезроқ ҳаётга тадбиқ этиш, беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун бутун куч ва ғайратларини сарфламоқдалар. Бу нарса В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошланган умумхалқ социалистик мусобақасида ўзининг ажойиб ифодасини топмоқда.

Ана шу вазифаларни ҳал этишда темир йўл транспортидан самаралироқ фойдаланиш катта аҳамият касб этади.

Актив иштирокчилари шу нарсани мамнуният билан қайд этадиларки, областимизнинг илғор коллективлари вагонлардан фойдаланишни яхшилашга қаратилган қимматли ташаббус бошладилар.

Қизил тўқимачи станцияси ва тўқимачилик комбинатининг бирлашган темир йўл хўжалиги коллективлари бу йил вагонларнинг тўхтаб туриш вақтини нормадагига нисбатан 0,5 соат қисқартиш ва ҳар бир вагоннинг нагрузкасини белгиланган нормадан 100 килограмм ошириш ҳақида мажбурият қабул қилдилар. Ташкилий ва техник тадбирларнинг махсус комплекси ишлаб чиқилди, станция ва подъезд йўллар ишининг технологик жараёни ўзгартирилди, вагонларга зичлаштириб, юк ортишнинг рационал схемалари қўлланилди.

КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Советнинг 1969 йил 23 июлдаги «Темир йўл транспортида юк ташишни кучайтириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорида юк ташишни уюштиришдаги жиддий камчиликлар таъкидлаб ўтилган. Бундай камчиликлар областимиз корхоналарида ҳам бор. Подъезд йўлларда ҳар куни кўплаб вагонлар юкнинг тушириб олинишини кутиб, бекор туриб қолмоқда. Бошқа корхоналарда эса вагонлар йўқлиги сабабли маҳсулот йиғилиб қолмоқда, ваҳоланки бундай маҳсулотга халқ хўжалигида эҳтиёж катта. Кўпчилик корхоналар юкни ортиш-тушириш ишлари билан фақат кундузи шуғулланадилар, шанба ва якшанба кунлари ишлашмайди, вагонларнинг юк кўтариш қуввати ва ҳажмидан қониқарсиз фойдаланилмоқда.

Партия-хўжалик активи қатнашчилари Тошкент областидаги барча саноат, транспорт, қурилиш, колхоз ва совхозларнинг коллективларига, партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари, халқ контроли комитети ва группаларига мурожаат қилиб, уларни илғор саноат ва транспорт коллективларининг қимматли ташаббусини қўллаб-қувватлашга, партия ва ҳукумат қарорининг ҳеч сўзсиз бажарилишини таъминлашга чақирадилар.

Бунинг учун темир йўл транспортидан фойдаланадиган ҳамма корхоналарда станция ходимлари билан биргаликда технология жараёнларини қайта кўриб чиқиш, юк ортиш ва тушириш вақтида вагонларнинг нормадан ортиқча туриб қолишига барҳам берадиган меҳнат системасини ишлаб чиқиш ва жорий этиш зарур.

Биз юк ташиш жараёнини кенг механизациялаш, юк тушириш фронтини кенгайтириш, юк ортишнинг рационал схемаларини жорий этиш ҳар бир вагоннинг фойдали нагрузкасини 150-200 килограммга ошириш имкониятини беради, деб ҳисоблаймиз. Шундай қилинганда мавжуд вагонлар парки ёрдамида йил охиригача қўшимча равишда 85 минг тонна халқ хўжалик юкларини ташиш мумкин бўлади.

Касбни бирга қўшиб олиб бориш, аралаш корхоналарни кооперациялаш ва бошқа ташкилий тадбирлар эвазига подъезд йўлларда кеча-кундуз давомида ишлашни йўлга қўйиш лозим.

Темир изларга туташ омборлар ва станциялардаги умумий фойдаланиш жойларида намунали тартиб ўрнатиш, бир ой муддатда майдончаларни нормал ҳолда юк ишлари олиб бориш учун тозалаш зарур.

Бу ишда халқ контроли комитетлари ва группалари зиммасига муҳим вазифа юкланади. Ишга хўжасизларча муносабатда бўлиш, пала-партишлик, уюшқоқсизлик сингари вагонларнинг бекор туриб қолишига сабаб бўладиган ҳар бир ҳодиса жамоат муҳокамасига қўйилмоғи керак.

Ҳаракатдаги составнинг бекор, қолишини қисқартиш ва ундан фойдаланишни яхшилаш учун курашда кўргазмали агитация-плакатлар, шиорлардан, деворий газета ва вақтли матбуот, радио ва телевидениедан яхшироқ фойдаланиш лозим. Бу ишда моддий ва маънавий рағбатлантиришнинг пухта ўйланган системаси катта аҳамиятга эга.

Қадрли ўртоқлар!

Биз барча корхоналар, қурилишлар, ташкилотлар, колхозлар ва совхозларнинг ходимларини мавжуд вагонлар парки ёрдамида халқ хўжалик юкларини ботамом ташиб олмоқ учун резервларни тўла аниқлаш ва сафарбар этиш, транспорт воситалари ва механизмларнинг юксак унумдорлигига эришиш, В. И. Лениннинг туғилган куннинг 100 йиллигини меҳнатда янги совғалар билан нишонлашга чақирамиз!

МУРОЖААТ ПАРТИЯ-ХЎЖАЛИК АКТИВИ ЙИҒИЛИШИДА ЯКДИЛЛИК БИЛАН ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН.

МАШИНАЛАР МАВСУМГА ТАЙЁР

Колхозимизда 17 та ҳар хил маркали терим машинаси бор. Шундан 2 таси тўрткаторли «Ўзбекистон» маркали машинадир. Шу агрегатлар билан бу йил 718 гектар ердан 1922 тонна пахта териб олиниши лозим.

Биз механизаторлар, устахонада ишлаб турган кишилар терим машиналарини тез ва соз ремонтдан чиқариш учун астойдил ҳаракат қилдик. Пахта машина билан терилса, биринчи сортга топширилади. Бу колхозга кўпгина иқтисодий наф келтиришини яхши билган механизаторлар куч-ғайратларини аямадилар.

Шу сабабли бизнинг устахона коллективи мавжуд машиналарни ўз вақтида ремонтдан чиқариб қўйди. Токарь Михаил Сим, темирчи Бахтиёр Хакимулин, слесарь Алексей Ли, механик-ҳайдовчи Алексей Ким, Василий Ким, Ўринбой Юсупов, Шокир Бурхонов, Сотиволди Ҳолиқов ва бошқалар, айниқса ғайрат кўрсатишди.

Шу кунларда устахона коллективи ерга тўкилган пахтани терадиган, кўсак терадиган, чувийдиган ва бошқа агрегатларини мавсумгача тезроқ ремонтдан чиқариш учун зўр ғайрат билан ишлаяпти.

ТАЙ ДЮН КИМ,
Юқори Чирчиқ районидаги «Ленинский путь» колхоз устахонасининг мудир ўринбосари.

ТРАКТОРЛАР—КОЛХОЗ-СОВХОЗЛАРГА

Ўзбекистон трактор-йиғув заводи коллективи маҳсулотни реализация қилиш 7 ойлик планини муваффақиятли адо этди. Пландаги 42 миллион 13 минг сўмлик ўрнига 42 миллион 84 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Бу белгиланганидан 65 минг сўмлик кўпдир.

Завод коллективи доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини меҳнатда муносиб совғалар билан кутиб олиш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Улар етти ойда 12100 та трактор ишлаб чиқаришлари керак эди. Бу топшириқ ортиғи билан бажарилди, қўшимча равишда 31 та трактор ишлаб чиқарилди. Бундан ташқари, турли хил редукторлар, эҳтиёт қисмлар ҳам колхоз-совхозларга жўнатилди.

А. КИМ.

МУСОБАҚА ИЛҒОРЛАРИ

Республикамизнинг кенжа химия гиганти қурилишида мардона меҳнат қилаётган коллективлар кўп. Шулардан бири ўртоқ Владимир Поярков раҳбарлик қилаётган ёшлар бригадасидир. «Промтехмонтаж» бошқармасининг бу пешқадам коллективи корхона учун муҳим бўлган карусель вакуум фильтрлари монтажини олиб боришяпти.

Меҳнатсеварлар ўз зиммаларига оширилган мажбурият олиб, ҳиммат ва ташаббускорлик кўрсатишяпти. Айниқса, ўтган ойда бригада монтажчилари катта муваффақиятга эришдилар. Ҳар бир дақиқадан унумли фойдаланиб, ойлик топшириқни 166 процентдан ошириб адо этишди. Ёш қурувчилар бир ойда 90 минг сўмлик ҳажмида иш бажаришга муваффақ бўлдилар.

Бригададаги мавжуд 19 қурувчи Олмалиқ химия заводини муддатидан илгари фойдаланишга топшириш учун бошланган ўзаро социалистик мусобақага қўшилиб, пешқадамликни эгаллашди ва қурилиш штабининг кўчма Қизил байроғини олишди.

Ғолиб бригада ўтган ойлар ичида фақат топшириқларни ошириб адо этибгина қолмай, иш сифатининг ошишига эришди. Улар бажарган қурилиш-монтаж ишлари доимо аъло баҳоланмоқда.

Шу кунларда пешқадам коллектив байроқни қўлда сақлаб қолиш учун бор куч ва имкониятларини ишга солишяпти.

И. АБРОРОВ.

САМИМИЙ ҚУТЛОВ

Совет киносининг ярим асрлик юбилейи муносабати билан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети кинорежиссерларни, сценарийчиларни, актерларни, операторларни, кино рассомлари ва композиторларини, киностудиялар ва кино саноати ишчилари ҳамда хизматчиларини, фан ва техника арбобларини, кинотанқидчиларни, фильм ишлаб чиқариш ташкилотчиларини, кинофикаторларни, киномеханикларни ва кинематографиянинг бошқа ходимларини самимий табрикладилар.

Табрикномада бундай дейилади: фотография ва кинематография саноатини давлат ихтиёрига ўтказиш тўғрисида 1919 йил 27 августда В. И. Ленин имзолаган декрет бизнинг мамлакатимизда кинематографияни янги сиёсий ва иқтисодий негизда ривожлантиришга асос солди. Кино революция манфаатларига, янги кишини тарбиялаш, социализм ва коммунизм қуриш вазифаларига хизмат қила бошлади.

Улуғ Октябрь вужудга келтирган кино санъатимиз ўзининг энг яхши асарларида ҳамиша бутун халқ учун муштарак бўлган коммунистик идеалларни ифода этди. Кинематография ходимлари совет жамияти тараққиётининг ҳамма босқичларида, янги ҳаёт қурилишида ва социализм душманлари билан курашда актив қатнашдилар. Куч ва истеъдодларини Ватанимизнинг равнақи учун, бутун дунё меҳнаткашларининг иши учун курашган ва партия теварагига жипслашган эътиқодли кишиларни камолотга етказишга сарф қилдилар.

Бизнинг мамлакатимизда кино биринчи марта буюк, чинакам халқ санъати бўлиб қолди, кинонинг машҳур асарлари бутун дунёда тақдирланишга сазовор бўлди ва ғоят кенг меҳнаткашлар оммасини илғор маданият бойликлари билан баҳраманд қилишда муҳим ролни бажармоқда.

В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги арафасида ўтказилаётган киномизнинг ярим асрлик юбилейи байрами экран санъати усталарининг ижодий ғайратини янада юксалтириш билан замонамизнинг энг муҳим мавзуларига, халқнинг қаҳрамонона тарихига, Ленин ўлмас ғояларининг амалга оширилишига бағишланган ёрқин кино асарларини яратиш билан нишонлансин, дейилади табрикномада.

Ижодий коллективларнинг куч-ғайрати Совет кинематографиясининг ғоявий — бадиий савиясини янада ошириш, санъатимизга ёт бўлган таъсирларга қарши, кучсиз, мазмуни паст картиналарнинг пайдо бўлишига қарши курашга сафарбар қилиниши лозим. Бизнинг кино санъатимиз бундан буён ҳам совет ҳаёт тарзи, коммунистик аҳлоқнинг жўшқин пропагандисти, тинчлик ва халқлар ўртасидаги дўстлик курашчиси, буржуа идеологиясига қарши жангларда муросасиз курашчи бўлиб қолиши керак.

(ТАСС).

СССР партия-ҳукумат делегацияси Чехословакияга жўнаб кетди

Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг таклифига биноан, Словакия миллий қўзғолонининг 25 йиллиги байрамида қатнашиш учун СССР партия-ҳукумат делегацияси 27 августда Москвадан Чехословакия Социалистик Республикасига жўнаб кетди. КПСС Марказий Комитети сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров делегацияга бошчилик қилади.

(ТАСС).

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ДАҒАЛ ХАШАК ТАЙЁРЛАШ ВА СИЛОС БОСТИРИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1969 ЙИЛ 28 АВГУСТГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — дағал хашак жамғариш планининг бажарилиш проценти; учинчи стун — силос бостириш мажбуриятининг бажарилиш проценти;

Юқори Чирчиқ	92,2	87,3
Бўка	88,1	51,2
Оржоникидзе	83,5	28,2
Ўрта Чирчиқ	83,3	28,9
Калинин	75,3	44,7
Янгийўл	74,7	58,1
Оққўрғон	72,4	77,7
Бўстонлиқ	70,1	5,2
Бекобод	70,0	43,5
Область бўйича	79,5	51,6

ХАЛҚИМИЗГА КЎПРОҚ САБЗАВОТ, МЕВА ВА ПОЛИЗ МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТКАЗИБ БЕРАЙЛИК

Оржоникидзе районидаги «Дўрмон» совхози боғларида пишиб етилган мевалар пешма-пеш териб олинмоқда. Суратда: олмазорда.

Н. АБДУРАСУЛОВ фотоси.

КЎПЛАБ САБЗАВОТ ЕТИШТИРАМИЗ

Беш йилликнинг тўртинчи йили биз сабзавоткорлар учун ниҳоятда оғир келди. Айниқса, эртаги сабзавот кўчатлари етиштириш учун кўплаб қўшимча маблағ ва ишчи кучи сарфлашга тўғри келди. Шундай бўлишига қарамай деҳқонларимиз фидокорона меҳнат қилиб, ҳамма майдонларда кўплаб сабзавот етиштиришга эришдилар. Сабзавот пайкалларида етилган эртаги экинларнинг ҳосили қисқа муддатларда йиғиб-териб олинди ва тайёрлов пунктларига етказиб берилди. Эртаги экинларнинг ўзидан 900 тоннадан зиёдроқ ҳосил сотишга эришдик. Бу муваффақиятда колхозимизнинг О. Олимов, А. Самадов, С. Сиддиқов ўртоқлар бошчилик қилган бригадалари катта ҳисса қўшдилар. Улар ҳар гектар картошка майдонидан 140-170 центнерга етказиб ҳосил йиғиштириб олишди.

Колхозимизда бу йил экин экиш плани анча ортиғи билан бажарилди. 140 гектар майдонга картошка, 320 гектарга яқин майдонга турли сабзавот экинларининг сифатли қилиб экиб олишга эришдик. Сабзавоткорларимиз, механизаторларимиз сабзавот экинлари парваришини намунали ўтказишяпти. Ҳар бир гектар суғориладиган экин майдонидан рационал фойдаланаётганлигимиз эвазига кўплаб даромад олишга эришмоқдамиз. Қанчалик эртаги экинлар ҳосилини барвақт етказилса, шунчалик кўпроқ даромад олиш мумкин. Шунинг учун хўжалигимизда кечки экинлар каби эртаги экинларга ҳам жиддий эътибор берилади. Бу йилги мавсумда эртаги экилган картошка майдонлардан мўлжалдагидан ташқари 340 сўмдан даромад олдик.

Ана шулардан кўриниб турибдики, меҳнатни тўғри ташкил қилиш, экинларни барвақт агротехника муддатларида парвариш қилиш, уларга ишлов беришда турли қишлоқ хўжалик машиналаридан унумли фойдаланишни яхши йўлга қўйган ҳар бир звено ва бригадада гектар бошига олинадиган ҳосилдорликни пландагидан анча ошириш мумкинлигини биз ўз тажрибамизда кўрмоқдамиз.

Бу йилги табиат қийинчиликлари ҳар бир гектар суғориладиган экин майдонларидан янада унумлироқ фойдаланишни талаб қилмоқда. Хўжалигимиз аъзолари ана шуни тўла ҳис қилган ҳолда эртаги экинлардан бўшаган майдонларга такрорий экин экдик.

Умуман хўжалигимиз сабзавоткорлари бу йилги мавсумда ўн гектар майдонга картошка, 51 гектар майдонга сабзавот экинларини такрорий равишда экишди. Шу кунларда бу экинларнинг парвариши қизғин давом эттирилмоқда. Такрорий экинларни суғориш, уларни озиқлантириш тадбирлари ҳам илғор тажрибалар асосида ўтказилди. Айни кунларда эса сувчиларимиздан Асадулла Сатторов, Эргаш Бегматов, Давлат Каттабоев, Қаюм Розиқов ўртоқлар экинларни сувга қондириб суғоришяпти.

Ўтган йили экилган 65 гектар майдондаги такрорий экиндан 1200 тонна қўшимча ҳосил етиштирган эдик. Сабзавоткорларимиз бу йил экилган 61 гектар такрорий экинларни сифатли парвариш қилганликлари натижасида 1200—1300 тонна маҳсулот олиш имконияти яратилди. Ана шу вазифаларни уддаласак, беш йилликнинг тўртинчи йилида ҳам юқори ҳосил етиштирган бўламиз. Шу кунларда давлатга маҳсулот сотиш планини бажариш учун ҳамма тадбирлар кўриляпти. Сабзавоткорларимиз тайёрлов пунктларига ҳар куни 30—35 тоннадан маҳсулот етказиб беришмоқда.

М. МАЪМУРОВ,
Калинин районидаги С. Раҳимов номли колхоз раиси.

Суратда: Калинин районидаги «Қорасув» совхозида бодринг пайкалларидан ҳосил йиғиштириш пайти.

А. МАЛЬЦЕВ фотоси.

ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАЙМИЗ, МАЪҚУЛЛАЙМИЗ!

КОЛХОЗЧИЛАРНИНГ БУТУНИТТИФОҚ СЪЕЗДИ ОЛДИДАН

ФАРҒОНА ВОДИЙСИДАГИ «ГИГАНТ» КОЛХОЗИНИНГ УМУМИЙ ЙИҒИЛИШИ НАМУНАЛИ УСТАВ ЛОЙИҲАСИНИ МУҲОКАМА ЭТИБ, ШУНДАЙ ҚАРОР ҚИЛДИ:

ФАРҒОНА ВОДИЙСИ — Гигант каналлар, суғориладиган майдонлар, боғ-роғлар ва узумзорлар ўлкаси. Суғориладиган деҳқончиликнинг ажойиб усталари, пахта, шоли, дон, пилла, ширин-шакар мева ва узум ижодкорлари ўлкаси.

Деҳқоннинг кадоқ қўли билан ишланаётган ана шу водийнинг сахий тупроғи ҳар йили бир миллион 200 минг тонна пахта — мамлакатимизда етиштирилаётган ана шу қимматбаҳо хом ашё ялпи ҳосилининг бешдан бир қисмини бермоқда.

Шу кунларда водий кишилари далаларда астойдил ишламоқдалар, мўл пахта ҳосили учун фидокорона курашмоқдалар, колхозчиларнинг Бутуниттифоқ III съезди ҳамда В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига муносиб совға тайёрламоқдалар. Гавжум қишлоқларда байрамлардагидек кўтаринкилик. Қишлоқ меҳнаткашлари янги Намунали Устав лойиҳасини — колхоз ҳаётининг асосий қонунини зўр қизиқиш билан, ишчанлик вазиятида муҳокама қилмоқдалар.

Задарёдаги «Гигант» колхози йиғилиши ҳам шу куннинг ана шу асосий темасига бағишланди. Катта клубга артель аъзоларидан мингдан ортиқ киши тўпланди. Одамлар йиғилишга келишдан олдин ана шу муҳим ҳужжатнинг асосий томонларини яхши ўйлаб олишди. Кўпгина кишилар Уставга тузатиш ва қўшимчалар киритмоқчи, ўз мулоҳазаларини ўртоқлари билан маслаҳатлашмоқчи эди. Шуни айтиш кераки, колхоз Устави лойиҳаси билан кенг танишишга партия ва қишлоқ хўжалик органлари томонидан олиб борилган тушунтириш ишлари имконият яратиб берди. Устав лойиҳаси ўзбек тилига таржима қилиниб, барча маҳаллий газеталарда босилиб чиққан эди. Брошюра тарзида ҳам нашр этилган эди.

Мажлисни артелнинг кекса аъзоси, колхознинг ташкилотчиларидан бири Ражаббой ота Мавлонов очди. Оқсоқол деҳқончнинг нутқини ҳамқишлоқлари — у билан камбағал қашшоқлигидан то бахтли колхоз кунларигача бўлган узоқ йўлни бирга босиб ўтган кекса деҳқонлар ҳам, деҳқоннинг революциядан илгариги тақдири билан мактаб дарсликлари орқали таниш бўлган қишлоқнинг ёш кишилари ҳам қизиқиш билан тингладилар.

Ражаббой ота ҳикояси

— Бу шодиёна кунда, — деб гап бошлади Мавлонов, — хотирам мени ўтган кунларга етаклаб кетди. Умримда кўп йилларни кўрдим, кўп йўлларни босиб ўтдим ва жуда кўп воқеаларнинг гувоҳи бўлдим. Лекин ўтмиш унутилмайди. Ўша вақтларни билган ҳар бир киши деҳқоннинг тақдири нақадар кескин ўзгарганлигини, умумий меҳнат, колхоз ҳаёти унга жуда кўп нарсани берганлигини яхши кўра олади.

Мен Бешсерка қишлоғида туғилдим. Қишлоқнинг бутун бойлиги беш бош ориққина эчкидан иборат бўлганлиги учун ҳам уни шундай деб атаганлар, деб ўйлайман. Биз билан бошқа қишлоқ — Қўғаликўл қўшни эди. Уни чиябўрилар кўли дейишарди. Сал нарироқда Дамкўл — диққинафас кўл. Яккатол — ягона тол қишлоқлари жойлашганди.

Теварак-атрофда кўл тегмаган ерлар бўмбўш ётарди. Уларни тўқайдан тозалаш ва уруғ қадаш керак эди. Бироқ, куч йўқ эди. Омоч-бўйинтуруққа эга бўлган кишилар ҳам жуда оз эди.

Қишлоғимизда хат-саводли киши бўлмаган. Ҳа, бу теварак атрофда бирорта ўқитувчи, бирорта врач бўлган эмас. Ваҳимали касалликлар ҳамда очарчилик кўпгина одамларни гўрга тиқди. Менинг онам Гулбу тўққизта бола туғди, лекин биз беш киши қолдик холос. Амаким Маматқул ота биз билан қўшни эди ва унинг оиласида саккиз киши яшарди. Инқилобдан икки йил илгари ҳаммаси очликдан ўлиб кетди.

Совет ҳокимияти тузилгач, тамомила бошқача ҳаёт бошланди. Қишлоғимизга иккита рус кишиси келди: бири Николай ака ва иккинчиси Григорий ака — ер ўлчовчилар эди. Улар бизнинг уйда истиқомат қилишди. Отам Мавлон Мамаюсупов қаердандир бир таёқ топиб келди ва менга бериб, ана шу рус кишилари ёнидан ҳеч қаёққа кетмаслигини, уларни босмачилардан ҳамда йиртқич ҳайвонлардан қўриқлаб туришни буюрди. Ер ўлчовчилар ҳар бир оилага майдон ажратиб беришди, давлатимиз уруғликдан ёрдамлашди, қарз берди ва солиқлардан озод қилди. Биз ерни аста-секин қамишдан тозалай бошладик, Сирдарёдан биринчи ариқ чиқардик ва дастлабки марта бир оз майдонга дон сепдик, чигит экдик.

Биз колхоз тўғрисида 1929 йили эшитдик, ўттизинчи йилнинг баҳорида эса қишлоғимизга — умумўзбек оқсоқоли Йўлдош Охунбобоев отда келиб қолдилар. У киши деҳқонларни тўплаб, Ленин деҳқонларга оқилона маслаҳат — биргалашиб ишлаш, коллектив хўжаликлар тузишни васият қилиб кетдилар, деди. Биз ҳам худди шундай қилдик; қишлоқдаги 18 оиланинг ҳаммаси узоқ ўйлаб турмасдан колхозга бирлашишди. Артелни рус революционери Бауман номи билан атадик.

Биринчи йили колхозда 30 гектар ҳайдаладиган ер, 4 жуфт ҳўкиз, 5 та омоч ва 5 та арава бор эди. Биз янги ҳаётимизни ана шундай бошладик. Янаги йили экиш-тикиш даврида қўшни совхоз (ҳозирги «Гулбоғ» совхози) бизга вақтинча ёрдам учун «Фордзон» тракторини юборди. Тракторни тракторчи Имомназар Юнусов ҳайдади. Колхозчилар тракторни кўриб ёқа ушлашди, қариялар бўлса уни «шайтонарава» деб ҳайрон қолишди. Лекин ҳамма колхознинг ўз «пўлат оти» бўлишини орзу қиларди. Ўшанда колхоз правлениеси мени ва Абдуқосим Шертоевни тракторчиликка ўқиш учун Поп МТСига юборди.

Орадан бир йил ўтгач, биз Бешсеркага механизаторлик дипломи ва ял-янги «Фордзон» билан қайтдик. Ўша пайтда трактор олиш ҳазилакам иш эмас эди, бунинг учун республика ҳукуматининг қарори талаб қилинарди. Биз ўз тракторимиз билан қўшни колхозларга ҳам ёрдамлашдик. Секин-аста қўриқ оча бошладик, қурилишга киришдик.

Дастлабки даврда жуда кам ҳосил — гектаридан 10 центнердан пахта етиштирдик. Бироқ, колхоз йил сайин ўса борди, одамлар иноқлашиб кетишди, яхши ишлай бошлашди. Давлатимиз ҳам яқиндан ёрдам кўрсатиб турди. Торгина ариқ заминида Охунбобоев номли кенг канал қазидик. Деҳқонлар авлодининг сув ҳақидаги орзуси рўёбга чиқди.

Биз янги ҳаётни ана шундай қурган эдик. Колхоз тузуми бўлмаганида биз ҳеч қачон муҳтожликдан қутила олмасдик... Мен мажлисни оча туриб, ана шулар ҳақида гапирмоқчи эдим.

* * *

Йиғилиш қатнашчилари президиум сайладилар ва қуйидаги кун тартибини тасдиқладилар:

1. Колхознинг янги Намунали Устави лойиҳасини муҳокама қилиш.
2. Колхоз вакилларининг район йиғилишига делегатлар сайлаш.

Колхоз раиси **Собиржон БАДАЛОВ** доклад қилди.

Тўғри йўлдан

— Колхозчиларнинг Бутуниттифоқ Учинчи съезди чақирилиши, — деди докладчи, — бошқа бир ажойиб воқеа — мамлакатимизда колхоз ҳаракатининг қирқ йиллигига тўғри келмоқда. Бизнинг колхоз ҳам қарийб 40 йиллик йўлни босиб ўтди. Унинг дастлабки қадамлари тўғрисида колхознинг биринчи тракторчиси Ражаббой ота Мавлонов бу ерда яхши гапириб берди.

Қирқинчи йилларда Дамкўл массивидаги тўққизта майда қишлоқ хўжалик артели, шу жумладан Бауман номли артель ҳам «Гигант» колхозига бирлашди. Ҳозир бизнинг хўжалигимиз Фарғона водийсидаги энг йирик колхозлардан биридир. Уттизинчи йилнинг баҳорида колхозни ташкил этган кишилар ишни ўттиз гектарлик қуруқ ҳайдаладиган ердан бошлашган эди. Эндиликда бизнинг 6410 гектар деҳқончиликка яроқли, шундан 3046 гектар суғориладиган еримиз бор.

Хўжаликнинг механизациялашган паркида 120 та қудратли трактор, 400 дан ортиқроқ тиркаб ва осиб ишлатиладиган қуроллар, 50 та терим агрегати, 27 та автомашина, юкни қоп-қанорсиз ташийдиган 64 та трактор тележкалари мавжуд.

Колхоз ташкил топган дастлабки йилларда бизда пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 10 центнердан ошмаган, ялпи ҳосил эса аранг 150 центнерни ташкил этганди. Ўтган йили «Гигант» 2317 гектар майдонидан ҳар гектаридан 29,5 центнердан ҳосил олди ва мамлакатга 68220 центнер пахта етказиб берди. Ана шундай пахта толасидан 238 миллион метр газлама олиш ва аҳоли жон бошига 50 метрдан газлама сарфланганида 476 минг аҳолиси бўлган шаҳарнинг бир йиллик эҳтиёжини қондириш мумкин. Далаларимиз маҳсули давлат учун ана шундай аҳамиятга эга!

Колхознинг дастлабки йилги даромади ҳозирги пул билан ҳисоблаганда аранг 7 минг сўмни ташкил этган эди. Бултур эса колхоз хазинасига 4 миллион 206 минг сўм пул тушди. Илгари одамлар меҳнат кунига 30-50 тийиндангина пул олишарди. Ўтган йили ҳар бир киши-кунининг қиймати ўрта ҳисобда 5 сўм 63 тийинга тўғри келди. Ҳар бир меҳнатга яроқли кишининг ўртача ойлик иш ҳақи 141 сўм бўлди. Булардан ташқари, ҳар бир колхозчи оиласи ўз томорқа хўжалигидан қўшимча даромад олмоқда.

Фарғона водийси ва бутун Туркистон ўлкаси революцияга қадар қандай қолоқ бўлганлигини деҳқонларнинг кекса авлоди яхши билади. Совет ҳокимияти йилларида фақат Ўзбекистонда 2,5 миллион гектар суғориладиган ер ўзлаштирилди, 100 минг километрдан зиёдроқ янги каналлар қурилди, ўнларча сунъий сув омборлари барпо этилди.

Революциянинг биринчи йилларида В. И. Ленин бутун мамлакат учун 100 минг тракторни орзу қилган эди, ҳозир эса биргина Ўзбекистонимиз бундан анча кўп тракторга эга. Бизнинг Фарғона водиймизни олиб қарайлик. Бу ўлкада ерни ишлаш жараёнидаги меҳнатнинг қарийб ҳаммаси машиналар зиммасига юклатилган. Водийда ўнларча суғориш шохобчалари пайдо бўлди, бизнинг деҳқонларимиз сув танқислигини эндиликда билишмайди. Бу йил катта Андижон каналининг биринчи навбати фойдаланишга топширилди ва Марказий Фарғонанинг бўм-бўш ётган ерларини ўзлаштириш жадаллик билан бошланди. Колхозимиз ҳам Марказий Фарғонада жойлашган. Кейинги йилларда биз чўлдан 2000 гектардан зиёдроқ ерни тортиб олдик, қўриқни ҳайдаб, уни суғордик. Янги ерлар кўп пахта ва бошқа маҳсулотлар бераётир.

Бўш ётган ерларга ҳужум бутун республика бўйлаб давом этмоқда. Мирзачўл ва Сурхон — Шеробод чўлида суғориладиган ерлар эвазига пахтачиликнинг йирик районлари ташкил этилди. Қорақалпоғистоннинг қўриқ ерларида шоли етиштириш кенг қулоч ёймоқда. Қарши чўлида бир миллион гектар ерни ўзлаштириш бошланди. Бу ерда мамлакатда энг қудратли машина билан суғориш канали барпо этилмоқда. Андижон областида жуда катта сунъий денгиз яратиляпти. Унга қарийб икки миллиард кубметр сув сиғади ва бутун Фарғона водийсининг эски ҳамда янги ерларига оби-ҳаёт бағишлайди. Наманган областида Аччиққўл коллектори бунёд этилмоқда. Унинг трассаси «Гигант» колхози ерларидан ўтади. Бу иншоот сизот сувларни экин экилиб келаётган массивлардан ташқарига чиқариб юборишдан иборат муҳим муаммони ечиб беради.

Бизнинг ютуқларимиз деб таъкидлайди Собиржон Бадалов, Совет давлати ҳамда Коммунистик партиянинг социалистик қишлоқ хўжалигини, колхоз тузумини янада ривожлантириш, меҳнат аҳлининг ва барча халқларнинг фаровонлигини ошириш тўғрисидаги жуда катта ғамхўрликларининг самарасидир. Давлатнинг ёрдамидан фойдаланиб, «Гигант» колхози катта қурилиш ишларини амалга оширмоқда. Қўриқ ерда қишлоқ хўжалик артелининг марказий посёлкаси қад кўтарган. Ҳозир унда қарийб 2 минг киши истиқомат қилмоқда. Эски қишлоқлар ҳам яшармоқда. Кейинги йилларда колхозларда 400 та янги уй қурилди, 10 та мактаб, 22 та дала шийпони, 3 та клуб, 2 та кутубхона, касалхона, туғруқхона, болалар боғчаси, магазинлар, ҳаммом қуриб битказилди 12 километр водопровод трубалари ўтказилди. 35 километр янги йўллар қурилди. Бу йил ёзда марказий усадьбада дорихона биноси, катта алоқа узели, стадион, «Авангард» участкасида эса янги саккиз йиллик мактаб биноси қурилишига киришилди. Жамоат маблағлари ва колхозчиларнинг жамғармалари ҳисобига 100 га яқин уй-жой қуриляпти. Янги ремонт устахонаси, янги чорвачилик фермалари — колхознинг фахри. Колхозда 300 бош қорамол бор.

Лекин колхознинг асосий бойлиги, асосий кучи ва шон-шуҳрати унинг одамларидир, уларнинг олтин қўлларидир. Ҳар 5 колхозчидан биттаси механизатор. Энг янги техниканинг жорий этилиши, фан ютуқлари, илғор тажриба, химиялаштириш меҳнат унумдорлигини анча оширишни таъминлади. 1953 йили пахтачиликда ишлаётган ҳар бир киши ҳисобига ўртача 15 центнердан ҳосил етиштирилган эди. Ўтган йили эса 57 центнердан пахта етиштирилди. Имом Шоназаров бригадаси ҳар бир ишловчи ҳисобига янада кўпроқ — 71 центнердан, Раҳмон Мақсудов бригадаси 67 центнердан пахта етиштирди.

«Гигант»нинг кўпчилик колхозчилари ишлаб чиқариш нормаларини доимий равишда ошириб бажарадилар ва энг муҳими ҳар қандай ишни кўнгилдагидек адо этадилар. Докладчи артель хўжалигини юксалтиришда алоҳида хизмат кўрсатган кишиларнинг номини тилга олади. Мана, улар: Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Абдуқодир Валиев ва Тожибой Тошбоев, Ленин ордени кавалерлари Абдуваҳоб Турғунов, Зуфар Имомбердиев, Қорёби Алматова ва бошқалар.

Колхозда ташкилотчилар ва мутахассисларнинг тажрибали коллективи етишиб чиқди. 50 дан ортиқ агрономлар, инженерлар, механиклар, зоотехниклар олий ва ўрта маълумотга эга. Бригада бошлиқларининг ҳаммаси ўрта махсус маълумот олган. Барча механизаторларнинг 10-синфни тамомлаганликлари ҳақида аттестатлари бор. Улар далаларда, фермаларда ҳалол меҳнат қилмоқдалар, ижтимоий ҳаётга актив қатнашмоқдалар. Колхозда 150 партия аъзоси ва партия аъзолигига кандидат, 209 комсомол аъзолари бор.

— Колхозимиз, — деб давом этди докладчи, — мамлакатдаги бошқа қишлоқ хўжалик артеллари сингари ўз ишида колхозчи — ударникларнинг 1935 йилда бўлиб ўтган II съездида қабул қилинган Намунали Уставга таянмоқда. Ушандан буён орадан кўп йиллар ўтди. Ҳаётимизда катта ўзгаришлар рўй берди. Хўжаликлар механизациялашган йирик қишлоқ хўжалик корхоналарига айланди. Уларнинг ижтимоий бойлиги беқиёс кўпайди, колхозчиларнинг турмуш даражаси кўтарилди, шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги тафовут йўқолиб бормоқда.

Буларнинг ҳаммаси КПСС Марказий Комитети раҳбарлиги остида ишлаб чиқилган янги Намунали Устав лойиҳасида ўз ифодасини топгандир. Лойиҳанинг муҳокама этилиши ва колхозчиларнинг Бутуниттифоқ съездига тайёргарлик қишлоқда жуда катта кўтаринкиликни вужудга келтирди. Биз ҳам ўз колхозимизда янги Устав лойиҳасини активлик билан муҳокама қиляпмиз. Бугун биз ўз фикримизни билдиришимиз, ўз таклифларимизни киритишимиз керак.

Мен янги Устав лойиҳасининг колхознинг асосий вазифалари белгилаб берилган иккинчи моддасига тўхталиб ўтмоқчиман. Унда колхоз жамоат хўжалигини комплекс механизацияни, химиялаштиришни ва ерларни мелиорация қилишни жорий этиш асосида ривожлантириш, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтириш, колхозчиларнинг ўсиб бораётган моддий ва маданий эҳтиёжларини янада тўлароқ қондириш, қишлоқларни ободонлашган посёлкаларга айлантириш кераклиги кўрсатиб ўтилган.

Биз бу вазифаларни қандай ҳал этамиз, ўз планларимизда нималарни белгилаганмиз?

Илгари бўлганидек, ер ҳақида ғамхўрлик, ҳайдаладиган ерларни яхшилаш ва қўриқ массивларни ўзлаштириш муҳим иш бўлиб қолади. Яқин йилларда «Межколхозсовет» билан биргаликда тағин қарийб 200 гектар қўриқ ерни ирригация жиҳатидан тайёрлаймиз ва қишлоқ хўжалик оборотига киритамиз.

Бизнинг ерларимиз сизот сувлари юза жойлашган райондадир. Ерларнинг шўрини ювиш — энг асосий вазифалардан бири ҳисобланади. Ернинг шўр босишига йўл қўймаслик учун коллектор тармоқларини капитал реконструкция қиламиз ва анча кенгайтирамиз. Яқин йиллар ичида 15 километр коллектор қурамиз. Келажакда ёпиқ зовурлар қура бошлаймиз. Лекин, бу ишда сув хўжалиги қурилиши ташкилотлари яқиндан ёрдам бериши керак.

Янги массивларнинг ўзлаштирилиши суғориш шоҳобчаларини янада кенгайтиришни тақозо этади. Шу кузнинг ўзидаёқ мавжуд суғориш тармоқларини кенгайтиришга ва умумий ҳажми 12 километр келадиган янги суғориш тармоқларини қуришга киришамиз.

Бизда ҳали фойдаланилмаган резервлар кўп. Биз уларни ҳаракатга келтирамиз ва далаларнинг унумдорлигини оширамиз. Шу йилнинг ўзида ҳар гектар майдондан 32 центнердан пахта олишни мўлжаллаяпмиз.

«Гигант» колхози шоли етиштириш бўйича ҳам катта мажбуриятлар қабул қилган. Ана шу қимматли экин майдони бу йил 227 гектарни ташкил этди, келажакда эса шоли экиладиган майдонлар янги ерлар ҳисобига кенгайтирилиб, 351 гектарга етказилади. Биз шолидан олинаётган ҳосилимиз билан мақтана олмаймиз, ҳосилдорлик бизда ҳали паст. Бизнинг вазифамиз — шоли майдонларининг ҳосилдорлигини ошириш учун қўшимча тадбирларни кўришдан иборатдир. Бу йил ҳар гектар майдондан камида 40 центнердан шоли йиғиштириб олишни кўзда тутганмиз.

Колхоз тўғри алмашлаб экишни жорий этишга ўтди. Алмашлаб экишнинг асосини пахтанинг яқин йўлдоши — беда майдонларини кенгайтириш ташкил этади. Яқин вақтда беда экиладиган майдонларни кенгайтириб, ҳозирги 200 гектардан 500 гектарга етказамиз.

Капитал қурилиши соҳасида олдимизда катта ишлар турибди. Фақат шу йилнинг ўзида бузоқлар, қорамоллар ва қўй-эчкилар учун фермалар қуришимиз керак. Айни вақтда 80 та уй-жой, 90 ўринли болалар боғчаси, 2 та медицина пункти, маиший хизмат комбинати, 2 та кинотеатр қуришимиз, «Авангард» участкасида водопровод линиялари ўтказишимиз, квартираларни газлаштиришни тугаллашимиз зарур. Кўриниб турибдики, программамиз улкан.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти қишлоқ хўжалик артели аъзоларига маданий ва маиший хизмат кўрсатишни янада яхшилаш юзасидан план ишлаб чиқмоқдалар. Қишлоқларни ободонлаштириш, колхоз дам олиш уйини қуриш, янги болалар муассасалари, клублар, спорт майдончаси қуриш юзасидан ҳам янги тадбирлар белгилаяпмиз.

Колхозчиларнинг Бутуниттифоқ III съездига ва Ленин юбилейига тайёргарлик кўриб, коллективимиз юксак мажбуриятлар қабул қилган. Ҳосилдорлик ва фермалардаги ишлар мажбуриятимизни ошириб бажариш учун ҳамма имкониятларга эга эканлигимизни кўрсатиб турибди. Биз колхоз съездини жамоат хўжалигини ривожлантиришда янги муваффақиятларга эришиш билан кутиб оламиз.

Мулоҳазалар, таклифлар, истаклар

Докладдан сўнг **бригадир Абдуваҳоб Турғунов** минбарга кўтарилади. У, янги Намунали Устав лойиҳаси бригадада бир неча марта муҳокама қилинганини, колхозчилар бу ҳужжатни қўллаб-қувватлаганликларини, ундаги ҳамма қоидаларга қўшилганликларини билдиради.

— Битта қўшимчамиз бор, — дейди А. Турғунов, — Намунали Уставнинг колхоз аъзоларининг бурчлари ҳақидаги бўлимига артель аъзоси жамоат хўжалигида белгиланган меҳнат минимумини бажаришга мажбур, деб ёзиб қўйилсин. Бизнингча, колхозчи эркаклар бир йилда 240 кун ишлаб беришлари, боласиз хотинлар 190 кун, бир-икки болали хотинлар 150 кун, 3 ва ундан ортиқ болани тарбиялаётган аёллар 120 кун ишлаб беришлари шарт. Колхоз аъзоси белгиланган минимумни бажармаса, у қўшимча ҳақдан маҳрум қилиниши керак.

Бригада бошлиғи коллективимиз бу йил гектаридан 35 центнердан пахта етиштиради, деб айтди. У бригадалар ўртасида энг яхшиларига колхозчиларнинг III съезди номини бериш учун мусобақани кенгайтиришни таклиф этди.

Қишлоқ хўжалик артелининг энг кекса аъзоларидан бири, бош сувчи **Турғунбой Чўтанов** айтдики, Ватанимизда катта ўзгаришлар рўй берганидан фақат қувонмоқ керак. Асрлар оша балчиқ бўлиб ётган ерлар ўрнида унумдор майдонлар, янги қишлоқлар, яхши йўллар пайдо бўлди. Минглаб деҳқон оилалари бахтли ҳаёт кечирмоқдалар. Ленин, Коммунистлар партияси, совет халқларининг дўстлиги ўзбек деҳқонини янги ҳаёт, нурли тақдир билан таъминлади.

Турғунбой ака янги Устав лойиҳаси ижтимоий ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш учун колхозларга катта имкониятлар беради, деб ҳисоблайди. У маъқуллаб гапирадики, янги Устав лойиҳаси томорқадан фойдаланиш нормаларини янада тўлароқ ва аниқроқ белгилаб беради. «Гигант» колхозида барча оилалар учун томорқа нормаси 0,15 гектар қилиб белгиланган. У буни нотўғри деб ҳисоблайди. Унинг қўшниси Турғунбой Уришевнинг оиласида 12 киши бор, шу жумладан 4 киши меҳнатга лаёқатли. Бошқа қўшниси — Кўнғирбой Бўтаевнинг оиласида ҳаммаси бўлиб 2 киши бор — эр ва хотин бир оилани ташкил этади. Лекин ҳар иккала оила учун ҳам томорқа бир хил — 0,15 гектардан иборат. Нотиқ янги устав лойиҳасида томорқа ҳажми ва қорамол, қўй-эчки сақлаш ҳар бир колхозчи оиласи учун (колхозчи ҳовлиси) оиладаги аъзолар сони ва уларнинг жамоат хўжалигида меҳнатда қатнашишига қараб, колхоз аъзоларининг умумий йиғилишларида белгиланишини, тўғри деб ҳисоблайди.

Бригадир **Йингитали Кўқанов** мажлис қатнашчиларининг эътиборини баъзи колхозлар кейинги вақтда бўлинмас фондга маблағ ажратишни камайтириб юборганликларига жалб этади. У ана шу практикани нотўғри деб ҳисоблайди. Агар хўжалик ўз моддий техника базасини ривожлантириб бормаса, ўз тараққиётида тўхтаб қолиши ҳеч гап эмас.

Механизатор **Жўрабой Турдиалиев** Намунали Устав лойиҳасига кўп йиллик иш стажи учун қўшимча ҳақ проценти беришни белгилайдиган моддани ҳам киритишни таклиф этади. Ҳозир фақат колхоз механизаторларигина иш стажи учун қўшимча ҳақ олишяпти. Турдиалиевнинг фикрича, колхоздаги барча мутахассислар учун ана шундай қўшимча ҳақ белгилаш керак.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Абдуқодир Валиев** янги Устав лойиҳасини қизғин маъқуллаганлигини билдиради. Бутуниттифоқ съездига биз юбораётган делегатлар бу ҳужжатни бизнинг номимиздан бир овоздан қўллаб-қувватлашсин, дейди у.

А. Валиев йиғилганларга эслатиб ўтадики, лойиҳанинг 16-моддаси артель аъзоларига деҳқончилик маданиятини кўтариш йўли билан ҳосилдорликни ошириб боришни юклайди:

— Бизда 23 бригада пахтачилик билан шуғулланади. Улар 26 центнердан тортиб, 34 центнергача ҳосил йиғиштириб олмоқдалар. Бизда тахминан 700 гектар майдонда ҳосилдорлик 29 центнердан паст. Шунинг ҳисобига колхоз юзлаб тонна пахта ва минг-минг сўмлаб пулни йўқотяпти. Ҳосили паст участкаларда экин яхши парвариш қилинмайди. Парвариш муддатлари бузилади, бракка йўл қўйилади, — дейди у.

Пиллачи **Қорёбу Алматова** колхоз правлениеси пиллачиликка, чорвачиликка катта эътибор беришга даъват этилгандир, деб ҳисоблайди. Буни қишлоқ артели Устави ҳам талаб этади. У бу йил бир қути уруғдан 102 килограмм пилла олганлигини гапириб беради. Бошқа пиллачиларнинг иш натижалари ҳам жуда яхши. Шунга кўра колхоз пилла сотиш планини қарийб икки баравар бажарди. Лекин колхозда пилла қурти ҳамон эски усулда боқилмоқда. Қорёбу Алматова хўжаликда замонавий қуртхона қуришни таклиф этади. Қишлоқ хўжалик артелининг мўл даромади, дейди у, бу ишни тезлаштириш имкониятини беради.

Шоликор **Ўтабой Ортиқбоев** қишлоқ хўжалик, педагогика, медицина ва қурилиш олий ўқув юртларида таълим олаётган студентларнинг — колхозчилар фарзандларининг бир қисми учун колхоз томонидан стипендия берилиши тартибини янги Уставда кўзда тутиш керак, деб ҳисоблайди. Ҳозир «Гигант» колхозидан 20 дан ортиқ ёш колхозчи мамлакат институтларида ўқимоқда. Колхозга кўп мутахассислар керак. Агар қишлоқ хўжалик артели олий малакали кадрлар тайёрлашда моддий томондан ёрдамлашса жуда тўғри бўлар эди.

Колхозчи **Қаноат Меҳмонова** артелнинг бошқа аъзоларининг фикрларига қўшилади ва янги Устав лойиҳасини қўллаб-қувватлайди. У айтадики, бу — муҳим ҳужжат, уни колхозчиларгина эмас, шу билан бирга, барча муассасалар, барча ташкилотлар ҳурмат қилишлари керак. Шунинг учун ҳам у янги Намунали Устав Бутуниттифоқ съездида қабул қилинганидан кейин ҳокимиятнинг олий органи — мамлакат Олий Совети томонидан тасдиқланса, умум ишимиз учун фойдали бўлур эди, деб ҳисоблайди.

Бригадир **Тожибой Тошбоев** йиғилиш қатнашчиларига у бошлиқ бригада аъзолари бу йил 103 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан, бултургига қараганда 4 центнердан кўп ҳосил олажагини айтди.

Тошбоев янги Устав лойиҳасини маъқуллаб, Уставнинг 25-моддасида қишлоқ хўжалик артели ҳар бир колхозчига ҳафтада дам олиш куни бериши кераклигини кўрсатишни таклиф этади. Агар ишлаб чиқариш манфаатларига кўра шу ҳафтада дам олиш куни бериш имконияти бўлмаса, у вақтда колхозчига икки ҳисса ҳақ берилиши керак.

Тафтиш комиссиясининг раиси **Дадажон Боқибжонов** колхоз аъзоси жамоат хўжалигига моддий зарар етказган тақдирда, ўша колхозчидан келтирилган зарар учун маблағни шу маҳсулот таннархи бўйича эмас, балки маҳаллий бозорда мавжуд бўлган нархлар бўйича олиш суммасини янги Уставда аниқлаб беришни таклиф этади.

Умумий йиғилиш колхоз вакилларининг район йиғилишига 60 делегат сайлади.

А. УЗИЛЕВСКИЙ,
«Сельская жизнь» газетасининг мухбири. Ўзбекистон ССР, Наманган области. «Сельская жизнь»нинг 1969 йил 27 август сонидан.

СУРАТДА: Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Т. Тошбоев бошлиқ бригада колхозчилари колхознинг янги Намунали Устави лойиҳасини ўрганишяпти.

И. Эмиров фотоси.

Йиғилиш қарор қилади:

— КОЛХОЗ (ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК АРТЕЛИ) НАМУНАЛИ УСТАВИНИНГ ЛОЙИҲАСИ МАЪҚУЛЛАНСИН.

— КОЛХОЗЧИЛАРНИНГ БУТУНИТТИФОҚ III СЪЕЗДИ ВА ЛЕНИН ЮБИЛЕЙИ ШАРАФИГА ЗАРБДОР ВАХТА ЭЪЛОН ҚИЛИНСИН, ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН МАЖБУРИЯТЛАРНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ БАЖАРИШ УЧУН БРИГАДАЛАР ҲАМДА АРТЕЛЬ АЪЗОЛАРИ ЎРТАСИДА СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚА КЕНГАЙТИРИЛСИН. МУСОБАҚА ЯКУНЛАРИГА ҚАРАБ, ИЛҒОР КОЛЛЕКТИВГА КОЛХОЗЧИЛАРНИНГ БУТУНИТТИФОҚ III СЪЕЗДИ НОМЛИ БРИГАДА УНВОНИ БЕРИЛСИН.

— БУ ЙИЛ 7500 ТОННА — ПЛАНДА КЎРСАТИЛГАНИДАН 1350 ТОННА КЎП ПАХТА, ПЛАНДАГИ 400 ТОННА ЎРНИГА 600 ТОННА ШОЛИ, 93 ТОННА ГЎШТ, 320 ТОННА ЁКИ ПЛАНДАГИДАН 38 ТОННА КЎП СУТ, 200 ТОННА САБЗАВОТ ЕТИШТИРИЛСИН.

— ДАВЛАТГА ПАХТА СОТИШ ПЛАНИ 20 ОКТЯБРГА ҚАДАР, СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТ ЭСА 1 НОЯБРГА ҚАДАР БАЖАРИЛСИН.

Цех партия ташкилотлари ҳисобот-сайлов йиғилишларида

ЛЕНИНЧА ЯШАЙЛИК ВА МЕҲНАТ ҚИЛАЙЛИК

Тошкент тўқимачилик комбинатининг 1-йигирув фабрикаси цехлари бўйлаб В. И. Лениннинг туғилган кунининг 100 йиллиги шарафига бошланган мусобақа ой сайин кенг қулоч ёймоқда. Фабрика коммунистлари бу мусобақанинг олдинги сафларида келмоқдалар. Улар «Ленинча яшайлик ва меҳнат қилайлик» деган шиор остида ишлаб чиқариш жараёнларини тезлаштирмоқдалар, меҳнат унумдорлигини ошириб, маҳсулот таннархини арзонлаштирмоқдалар.

Бу ҳаракат ўз самараларини беряпти. Фабрикада маҳсулот реализация қилиш етти ойлик плани муваффақиятли бажарилди. Қўшимча минглаб сўмлик аъло сифатли маҳсулотлар тайёрланди. Р. Турсунхўжаева, Р. Праслова, Е. Ким каби ишлаб чиқариш новаторлари смена топшириқларини бир ярим ҳиссадан ошириб адо этиб, муваффақиятлар кўламини тағин ҳам кенгайтирмоқдалар.

Фабрика цех партия ташкилоти ҳисобот-сайлов йиғилишида доклад қилган цех партия ташкилотининг секретари О. Ҳасанов қўлга киритилган ютуқлар сирини бирма-бир айтиб берди. Цех партия ташкилоти, аввало, коммунистлар ижодий активлигини оширишга алоҳида эътибор беряпти. Ҳисобот даврида фабрика ишчиларидан 118 та рационализаторлик ва ихтирочилик таклифи тушди. Бу таклифларнинг кўпчилиги ишлаб чиқаришга жорий этилиб, 57 минг сўмлик хом ашё тежаб қолинди. Кўплаб ускуналар модернизация қилиниб, янгилари ўрнатилди.

Меҳнат интизомини мустаҳкамлашда эса партия группалари асосий роль ўйнаяпти. Е. Гоубнова, А. Уринбоев ўртоқлар раҳбарлик қилаётган партия группалари коммунистлар диққат-эътиборини беш йилликнинг тўртинчи йили топшириғини муддатидан олдин бажаришга қаратмоқдалар. Барча участкаларда коммунистик меҳнат учун кураш боряпти.

Коммунистлар активлигини оширишда партия топшириғи ҳам қўл келмоқда. К. Қаршибоев, М. Турсунхўжаева каби коммунистлар ўзларига топширилган жамоат ишларини муваффақиятли адо этмоқдалар. Кўпгина коммунистлар сиёсий ахборотчилик қилмоқдалар.

Цех партия ташкилоти партия группалари ишини янада яхшилашга ҳаракат қилаяпти. Дастлабки пайтлар А. Босинбоев раҳбарлик қилаётган группа иши қониқарсиз йўлга қўйилганди. Партия ташкилоти ёрдами билан тезда бу группада ўзгариш ясалди. Кекса коммунистлар ишни ташкил қилишда группа раҳбарига яқиндан кўмаклашдилар. Мана энди А. Басинбоев бошлиқ партия группаси коммунистлар авангардлигини оширишда алоҳида роль ўйнаяптилар.

Лекин корхонада, барча ишлар ҳам мана шундай намунали йўлга қўйилмаган. Ўтган ойларда кўплаб хом ашё бракка чиқарилди. Бу ишчиларнинг малакасизлигидан дарак бериб турибди. Келаси йилдан бошлаб ҳар бир тўқувчи 16 та ўрнига 18 та станокни бошқариши керак. Бунинг учун ҳозирданоқ тайёргарлик кўриш, ишчиларни ўқитиш ва малакаларини оширишга алоҳида эътибор билан қараши керак. Айни пайтда ишчилар қўнимсизлигига қарши ҳам кураш олиб бориш лозим.

Цех партия ташкилоти техника тараққиётига, меҳнатни илмий асосда ташкил этишга аҳамият бериши керак. Ишлаб чиқариш жараёнларини комплекс автоматлаштириш ва механизациялаш ишлари ҳамон сустлик билан боряпти. Айни пайтда партия маорифи системаси ўқувини намунали йўлга қўйиш, коммунистлар сиёсий онгини тинмай ошира бориш, марксизм-ленинизм классикларининг назарий меросини омма онгига чуқурроқ сингдириш зарур.

Доклад бўйича музокараларда сўзга чиққан мастер ёрдамчиси Н. Исҳоқов, нормаловчи Е. Бубнова, ремонт цехи бошлиғи В. Медведев ва бошқа коммунистлар ҳисобот даврида эришилган ютуқ ва йўл қўйилган камчиликларни алоҳида уқтирдилар.

Ҳисобот-сайлов йиғилиши цех партия ташкилоти бюросининг янги составини сайлади.

ПЕКИННИНГ АВАНТЮРИСТИК ЙЎЛИ

«ПРАВДА» ГАЗЕТАСИНИНГ РЕДАКЦИОН МАҚОЛАСИ

Кейинги вақтларда Хитойда Советларга қарши кампания яна жазава билан авж олдириб юборилди. Шаҳарларнинг майдонларида, корхона ва муассасаларда, ҳарбий қисмларда Совет Иттифоқига душманлик руҳида аҳоли йиғинлари ўтказилмоқда, Совет Иттифоқи Хитойга «уруш очиш билан хавф солаётир», деган ёлғон гаплар айтилмоқда. Хитой матбуотида СССРга ва бошқа социализм мамлакатларига нисбатан «нафратни кучайтириш» зарур, деб ёзилмоқда, бу мамлакатларни маочилар «ревизионистик» ва ҳатто «социал-империалистик» мамлакатлар деб атамоқда.

Қозоғистон ССР Семипалатинск областининг Жаланашкўл районидаги Совет-Хитой чегарасида маочилар яқинда уюштирган қуролли иғвогарлик барбод бўлганлиги Советларга қарши васвасани янада қизитиб юбориш учун юзаки баҳона бўлди.

Пекин маъмурлари Уссуридаги ўз қуролли иғвогарликлари қақшатғич зарбага учрагач, Қозоғистон тоғларидаги совет чегараларининг мустаҳкамлигини синаб кўришга қарор бердилар (иғвогарлар ўзлари ҳаёл қилган «ғалаба»ни қайд этмоқ учун гранатомётлар ва автоматлар билан бирга киноаппаратлар ҳам олиб келган эдилар). Бу сафар ҳам совет чегарачилари босқинчиларни территориямиздан улоқтириб ташладилар.

Пекин пропагандаси: «кўп марталаб такрорланган ёлғон гап ростдай бўлиб қолади», деган қабилда иш тутиб, Хитой маъмурлари қасддан келтириб чиқарган, икки совет чегарачисининг ва бир неча ўн хитой солдатининг ҳалок бўлишига олиб келган можаро учун жавобгарликни совет томонига тўнкашга, совет томони «Хитой территориясига бостириб киришни» ташкил этди, деб кўрсатишга уринмоқда.

Ҳақиқатда эса, совет чегарачилари эмас, балки Хитой ҳарбий хизматчиларининг бўлинмалари Жаланашкўл районида давлат чегараси чизиғини бузиб ўтдилар, совет территориясининг ичкарисига бир километргача кириб бордилар ва совет чегарачиларининг орқага қайтишни талаб қилиб айтган гапига жавобан уларга ўт очдилар. Босқинчилар ўз хиёнаткорликларининг жазосини тортдилар. Лекин разилона мақсадда кўра-била туриб ўлимга юборилган ана шу Хитой солдатларининг тақдири билан Мао ва унинг вориси Линь Бяонинг нима иши бор!

Чегарадаги янги иғвогарлик — Совет Иттифоқига нисбатан ўзларининг бемаъни территориал даъволарини бас қилмаётган пекинлик раҳбарларнинг ғанимлик ҳаракатлари занжиридаги бир ҳалқадир. Пекинлик раҳбарлар Совет-Хитой чегарасининг турли участкаларида жўрттага кескин вазият вужудга келтиришни давом эттирмоқдалар, қуролли группаларнинг совет территориясига бостириб киришини ташкил этмоқдалар, бу эса хатарли вазиятни туғдирмоқда.

Совет Иттифоқининг бу масалалар хусусидаги позицияси яхши маълум. Совет Иттифоқи ХХР раҳбарларининг территориал даъволарини қатъиян рад этди. Совет ҳукуматининг шу йил 29 март ва 13 июнь баёнотларида бу даъволарнинг тарихий ва халқаро-ҳуқуқий жиҳатдан асоссизлиги ғоят равшан кўрсатиб берилган. Шу билан бирга биз Хитой территориясининг бирон метрини ҳам талаб қилаётганимиз йўқ. Совет чегарачилари Хитой чегарасини бузмаётирлар. Шу сабабли ХХР раҳбарларининг чегара можаролари учун жавобгарликни бизнинг мамлакатимизга тўнкаш йўлидаги ҳар қандай уринишлари бемаъниликдир.

Совет ҳукумати Совет-Хитой давлатлараро муносабатларини ва аввало Совет-Хитой чегарасидаги вазиятни нормаллаштириш мақсадида бир қанча қадамлар қўйди. Совет ҳукуматининг 13 июнь баёнотида яна бир марта ўртага қўйилган конкрет таклифларнинг қабул этилиши бу мақсадга эришиш имконини беради. ХХР ҳукумати томонидан бу таклифларга шу вақтга қадар жавоб берилгани йўқ.

ХХР ҳозирги раҳбарларининг бундай йўлини нима билан изоҳлаш мумкин? — деган қонуний савол туғилади. Пекинлик раҳбарлар томонидан чегара иғвогарликлари ташкил этилаётганлиги уларнинг машъум улуғ давлатчилик режаларини кўзловчи сиёсий йўлининг таркибий қисми эканлигини фактлар кўрсатиб турибди. Маочиларнинг чегарадаги иғвогарликлари Совет Иттифоқига нисбатан душманликни авж олдиришга туртки бериш ва Совет-Хитой муносабатларини тағин ҳам чигаллаштириш мақсадида қилинмоқда. Кўпгина далиллар шуни кўрсатиб турибдики, Хитой раҳбарлари ўзлари мамлакатни дучор қилган сиёсий ва иқтисодий тангликдан қутилиш йўлини излаб ана шундай ҳаракат қилмоқдалар. «Катта сакраш» сиёсати ва унинг барбод бўлганлиги, партия, халқ ҳокимияти органларини ур-йиқит қилиб Мао Цзэ-дун ва хеш-ақраболарининг террорчилик, ҳарбий-бюрократик режими «маданий революция» деб аталган ҳаракат жараёнида ўрнатилганлиги Хитойда сиёсий танглик вазиятини вужудга келтирди ва мамлакат экономикасига катта зарба берди. Пекинда авж олдирилаётган ашаддий антисовет кампаниясининг асосий мақсади халқ оммасининг ғазабидан ўзларини омон сақлашдан, уларнинг онгини шовинистик оғу билан заҳарлашдан иборат.

Ана шуларнинг ҳаммасида Совет Иттифоқининг обрўсини тўкишга, оқни қора қилиб кўрсатишга уриниб, Совет давлатининг ХХРга нисбатан агрессив ниятлари бор деган туҳматни ишга солаётган ХХР ҳозирги раҳбарларининг улуғ давлатчилик — шовинистик йўли акс этиб келди ва акс этмоқда. Пекиндагилар халқларнинг революцион, миллий озодлик курашини қўллаб-қувватлащдан Совет Иттифоқи «бош тортмоқда» ва у «империализм билан тил бириктириб олди» деб, Совет Иттифоқи шаънига бўҳтон уйдирмалар тўқиб чиқаришга айниқса зўр бермоқдалар. Маочилар бундай пропаганда ҳозирги замон революцион ҳаракатида Пекиннинг гегемонлигини ўрнатишга кўмаклашиши, «учинчи дунё» деб аталган мамлакатларда ўзларининг таъсирини кучайтириш учун қулай шарт-шароит яратиши ва ХХРни қандайдир «ўта улуғ давлат» мавқеига эриштириши лозим деб умид қилмоқдалар.

Маочилар Советларга қарши ўзларининг ҳозирги ғаразгўйлик кампаниясини учига чиқариб юборишга уринмоқдалар. Улар энг разилона ҳақоратларни тинимсиз такрорлаб, мамлакатимиз меҳнаткашларининг социализм ва коммунизм қурилишидаги тарихий муваффақиятлари ва ғалабаларини бадном қилмоқдалар. Бошқа социалистик мамлакатлар, марксчи-ленинчи коммунистик ва ишчи партияларни ҳам Пекинда ана шундай қутириб ҳақорат қилинмоқда. Энг қабиҳ усулларни ишга солиш пекинлик пропагандистлар хулқ-атворининг ўзига хос нормаси бўлиб қолди.

Маълумки, коммунистик ва ишчи партияларнинг Москвада бўлиб ўтган халқаро кенгаши бутун дунё коммунистлари жипслигини марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми принциплари негизида мустаҳкамлаш йўлида муҳим босқични бошлаб берди, коммунистик, ишчилар ва бутун озодлик ҳаракатининг катта муваффақияти бўлди. Лекин ХКПнинг ҳозирги раҳбарлари кенгашнинг ўзига ҳам, у қабул қилган ҳужжатларга ҳам кескин қарши чиқдилар. Яқинда «Жэньминь жибао» газетаси коммунистларнинг халқаро кенгашига қўпол ҳуруж қилиб уни «қора йиғин» деб эълон қилди. Аммо, Пекиндагилар кенгаш ҳужжатларида баён этилган қоидаларга қарши биронта ҳам ишончли далил кўрсата олмадилар.

Коммунистик ва ишчи партияларнинг империализмга қарши, демократия, миллий озодлик, социализм ва тинчлик учун курашдаги муштарак мақсадларга эришиш йўлида ўз сафларининг жипслигига, ҳаракат бирлигини мустаҳкамлашга интилаётганликларини маочилар «ревизионистик» ва «Хитойга қарши фитна» деб кўрсатишга уринмоқдалар. Кенгашнинг империализмга қарши ҳаракат бирлигига қилган даъватини Синьхуа агентлиги «империализм билан биргалашиб ҳаракат қилиш» йўли деб талқин этмоқда.

Пекинлик раҳбарлар: биз социалистик ҳамдўстликни тан олмаймиз, деб айтмоқдалар. Хитой матбуоти социалистик ҳамдўстлик тушунчасининг ўзи «ревизионистларнинг бемаъни назариясидир» деб даъво қилмоқда. Бунда социалистик давлатлар ҳамдўстлиги шаънига ҳақорат, Варшава шартномасини бадном қилиш, ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашига туҳмат ёғдириш билангина кифояланиб қолмаётирлар. Маочилар социализм мамлакатлари орасига нифоқ солиш ва аввало уларнинг СССР билан дўстлигига путур етказиш учун бутун кучларини сарф қилмоқдалар. Бу нарса Хитой раҳбарларининг Чехословакиядаги воқеаларга муносабатида айниқса равшан кўринмоқда.

Шу нарса маълумки, Чехословакиядаги антисоциалистик кучлар империализмнинг қўллаб-қувватлаши ва рағбатлаши билан ЧССРни социалистик ҳамдўстликдан ажратиб олишга, унинг халқини ўз революцион ғалабаларидан маҳрум этишга уринаётганларида пекинлик пропагандистлар ломмим деганлари йўқ. Маочилар социализм тақдирига ўзларининг бефарқлик билан қараётганликларини шу тариқа намойиш қилдилар. Пекин Чехословакиядаги антисоциалистик кучларнинг ғалабасига очиқдан-очиқ умид боғлади, у ана шу кучларни ошкора ҳимоя қилиб чиқди. Чехословакия Компартияси Марказий Комитети апрель ва май пленумларининг Чехословакияда социализм позицияларини мустаҳкамлаш, СССР ва бошқа социалистик мамлакатлар билан қардошлик муносабатларини янада ривожлантириш программасини белгилаб берган қарорлари маочиларга ёқмади. Шу муносабат билан «Руде право» газетаси ҳақли равишда қуйидагиларни ёзди: пекинлик маъмурлар чехословак халқи манфаатларига зид бўлган ўз мақсадларини кўзлаб, Чехословакия билан Совет Иттифоқи ўртасига нифоқ солишга уринмоқдалар. Кейинги вақтларда маочилар вашингтонлик урушқоқлар ва боннлик реваншчилар билан ҳамоҳанг бўлиб, Чехословакияда социализмга душман бўлган кучларни ЧССРнинг партия ва давлат раҳбарлигига қарши, социалистик ҳамдўстликка қарши «курашга қўзғалишга» гиж-гижламоқдалар.

Хитой раҳбарлари социализмни ҳимоя қилишнинг мустаҳкам қуроли бўлган, империализмнинг агрессив муддаоларига қарши курашда енгилмас куч бўлган Варшава шартномасига қарши курашга даъват этмоқдалар. Пекиндагилар НАТОнинг ва империализм тузган бошқа ҳарбий блокларнинг агрессив характерини танқид қилишни аслида тўхтатиб қўйдилар. Айни вақтда пекинлик раҳбарлар социалистик давлатларнинг ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашида қатнашувчи мамлакатлар ўртасидаги яқин иқтисодий ҳамкорликдан воз кечишларини талаб қилмоқда.

Бутун ер курраси халқларининг тақдирига дахлдор бўлган уруш ва тинчлик масалаларида ҳозирги пекинлик раҳбарлар хатарли, телбаларча авантюристик позицияда турибдилар. Бу масалада ҳам улар аслида энг агрессив империалистик доираларга қўшилиб кетмоқдалар.

Коммунистик ва ишчи партиялар халқаро кенгашининг ҳужжатларида ер куррасидаги барча революцион кучларнинг империализмга қарши, империализмнинг бутун инсоният бошига жуда оғир кулфатлар тушириши мумкин бўлган янги жаҳон урушини чиқариш хавфига қарши курашининг энг муҳим вазифалари белгилаб берилган. Кенгаш жаҳон халқларига, эътиқодлари ва сиёсий қарашларидан қатъий назар, барча кишиларга мурожаат қилиб, тинчликни ҳимоя қилиш ва мустаҳкамлаш йўлида биргалашиб ҳаракат қилишга даъват этди.

КПСС билан Совет давлатининг ташқи сиёсий фаолияти коммунистик ва ишчи партиялар биргаликда ишлаб чиққан йўлга батамом мос келади. СССР Олий Совети ўзининг VI сессиясида совет халқининг иродасини ифодалаб, Совет ҳукуматининг ташқи сиёсатини ва амалий ҳаракатларини якдил бўлиб маъқуллади. Бу сиёсат социализм ва коммунизм қурилиши учун бошқа социалистик мамлакатлар билан бирга қулай шарт-шароит таъминлаб беришга қаратилган. Бу сиёсат социалистик мамлакатларнинг бирлиги ва жипслигини, уларнинг дўстлигини мустаҳкамлашни ўз олдига вазифа қилиб олган, миллий озодлик ҳаракатини қўллаб-қувватлашга ва ривожланаётган ёш давлатлар билан ҳар томонлама ҳамкорлик қилишга қаратилган. Бу сиёсат империалистик агрессияга зарба беришга, халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлиги ишини мустаҳкамлашга қаратилган.

Совет Иттифоқи барча мамлакатларни инсоният олдидаги масъулиятни англашга ҳамда тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш йўлларини қидириб топишга даъват қилмоқда.

Совет Иттифоқининг Европада коллектив хавфсизликни таъминлашга, қурол-яроғларни қисқартиришга, ҳужум қилиш ва қарши ҳужум қилишни тобора кўп вайрон қилувчи воситалари билан қуролланишни тўхтатиб қўйишга, ядро қуролини тарқатмасликка қаратилган конструктив таклифлари, Осиёда коллектив хавфсизлик системасини вужудга келтириш ғояси бутун дунёда кенг кўламда маъқуллаб кутиб олинди. Лекин Пекиндагилар совет таклифларига бошқача жавоб бермоқдалар. Чунончи, «Жэньминь жибао» газетаси халқаро муносабатлардаги коллектив хавфсизлик, қуролсизланиш проблемалари, Вьетнам масаласини сиёсий йўл билан бартараф этиш, Яқин Шарқдаги тангликни ҳал қилиш сингари энг зарур масалаларни тинч музокаралар йўли билан ҳал этишнинг ҳар қандай имкониятини бутунлай рад этади. «Музокаралар деб аталувчи ана шуларнинг ҳаммаси, — деб ёзади газета, — мазлум халқлар ва мазлум миллатлар революцион курашига путур етказиш ва уни бостиришдир, бошқа мамлакатларнинг мустақиллиги ва суверенитетига ҳамла қилиш ва уларнинг хавфсизлигига хавф солишдир».

Халқаро кескинликни юмшатиш тўғрисидаги гапларни маочиларнинг эшитгилари ҳам йўқ. Аксинча, улар қалтис халқаро тангликлар пайтида ғаламислик ролини ўйнайдилар, бошқа халқларни ҳамма проблемаларни «милтиқ ёрдамида» ҳал қилишга чақирадилар.

Яқинда Мао Цзэ-дуннинг оғзидан яна бир «ғоя» чиқди. Бу «ғоя»нинг моҳияти урушнинг «муқаррарлиги» тўғрисидаги ўзига жуда ёқиб қолган тезиснинг такроридан бўлак нарса эмас. «Цзефан жибао» газетаси «улуғ дарға»нинг асосий фикрини баён этиб, бундай деб ёзади: «пролетариат урушсиз ҳеч бир иш қила олмайди», «уруш муқаррар». «Иккинчи жаҳон уруши, — деб ёзади маочиларнинг ана шу жарчиси, — биринчи жаҳон уруши тамом бўлганидан кейин орада 22 йил ўтгач бошланди; иккинчи жаҳон уруши тамом бўлганига 23 йил бўлди; биз ҳозирнинг ўзидаёқ ҳавода порох ҳидини сезиб турибмиз».

Маочилар уруш оловини ёқувчилик даъватлари қилиб турган бир пайтда Хитойнинг бутун турмуши янада ҳарбийлаштирилмоқда, урушга тайёргарлик кучайтирилмоқда, ҳарбий васваса авж олдирилмоқда. Хитой раҳбарлари аҳолини «очликда яшашга ҳозирланишга, урушга ҳозирланишга» чақирмоқдалар. Бунинг устига «Гуанмин жибао» газетаси: Совет Иттифоқи билан бўладиган урушга, «оддий воситалар билан олиб бориладиган урушга ва атом урушига» тайёргарлик кўриш лозим, деб ёзди.

Ана шу даҳшатли чақириқлар ХКПнинг IX съездида расмий партия ва давлат доктринаси тарзида расмийлаштириб олинган ҳамда социализм ва тинчлик ишига душман бўлган йўлнинг бевосита ифодасидир. Ана шу съездда маочилар КПССга ва Совет Иттифоқига қарши, бошқа қардош партияларга ва социализм мамлакатларига қарши курашни «охиригача етказиш»ни ўз мақсади деб эълон қилдилар. ХКПнинг янги уставига СССРда ва бошқа социалистик мамлакатларда ўрнатилган «ревизионистик тузум»ни «ағдариш учун» кураш зарурлиги тўғрисидаги қоида киритилган.

Ҳозирги Хитой раҳбарларининг Совет Иттифоқига ва бошқа социалистик мамлакатларга, халқаро коммунистик ҳаракатга жон-жаҳдлари билан қилаётган ҳуружлари марксизм-ленинизмдан, пролетар интернационализмидан юз ўгириб, оғиздагина империализмга қарши кураш тўғрисида гапириб, амалда эса империалистик реакциянинг қора кучларига ёрдам бераётган маочиларнинг сиёсий жиҳатдан нақадар юзтубан кетганликларининг бутун фожиасини очиб ташлайди.

Пекиннинг СССРга ва бошқа социалистик мамлакатларга, барча революцион, антиимпериалистик кучларга қарши қаратилган пропагандасини ва ҳаракатларини монополияларнинг матбуоти қўллаб-қувватлаётганлиги бежиз эмас.

Ғарб буржуа матбуотининг саҳифаларида Совет-Хитой муносабатлари тўғрисидаги материалларга кўп ўрин берилмоқда. Агрессив империалистик доираларнинг жарчилари бўлган газеталар, Советларга қарши маочилар авж олдираётган васвасалар, уларнинг Совет-Хитой чегарасидаги иғвогарликларидан хурсанд бўлиб, уларни рағбатлантиришга ҳаракат қилаётганлигини ҳамма кўриб турибди. Социализмга, ҳозирги замоннинг барча революцион кучларига қарши курашда Мао Цзэ-дун очган сиёсий ва мафкуравий «иккинчи фронт»ни империалистлар ҳарбий фронтга айлантириб юборишни истайдилар. Чунончи, «Нью-Йорк дейли ньюс» газетаси Хитой маъмурларининг Советларга қарши уюштираётган иғвогарликлари тўғрисида бундай деб ёзди: «Қизиллар лагеридаги кураш истиқболидан ҳам қувончли бир нарсани нокоммунистик дунё учун ўйлаб топиш амри маҳол». Газета Мао Цзэ-дунни: «мушт урақол, ур, жаноб раис, тезроқ ур», деб даъват қилади, АҚШ ҳукуматига эса, «қизил Хитойни қизил Россияга гиж-гижлашни», маочиларнинг социализмга душманлик ҳаракатларидан Совет Иттифоқига тазйиқни кучайтириш учун фойдаланишни тавсия қилади.

Ўз-ўзидан равшанки, маочиларнинг қора ниятлари, уларнинг Совет Иттифоқи шаънига шовқин-суронли дўқ-пўписалари билан реал имкониятлари ўртасида жуда катта фарқ бор. Ватанимиз чегараларига ҳамла қилиш йўлидаги ҳар қандай уриниш кескин зарбага дуч келади. СССР ихтиёрида ўзини ҳимоя қилиш учун етарли куч бор. СССР қуролли кучлари коммунизм бинокорларининг бунёдкорлик меҳнатини пухта ҳимоя қилиб турибдилар. Социалистик ватанпарварлик ва интернационализм ленинча ғояларига содиқ бўлган халқимиз ҳеч кимнинг дўқ-пўписасидан қўрқмайди.

Лекин пекинлик раҳбарларнинг авантюризми, улар авж олдираётган ҳарбий васваса муҳити бутун халқаро вазиятни чигаллаштирмоқда, социалистик ва ривожланаётган мамлакатларга нисбатан дўқ, пўписа, ва иғвогарлик қилиш методлари, халқаро кескинликнинг авж олдирилаётганлиги, империалистик реакция кучлари билан тил ёғламалик қилинаётганлиги, тинчликка эмас, балки урушга қилинаётган даъватлар — мана шуларнинг ҳаммаси кўпгина халқлар ва давлатларни ҳақли равишда ҳавотирликка солмоқда. Пекиннинг экспанциячилик муддаолари муносабати билан Хитойга қўшни бўлган мамлакатлардагина эмас, бошқа мамлакатларда ҳам ташвиш изҳор қилинмоқда. Маочиларнинг ҳарбий аслаҳахонаси тобора янги қурол-яроғ билан тўлдирилмоқда. Башарти ҳозирги шароитда уруш чиқиб кетадиган бўлса, мавжуд техника, ажал қуроли ва уларни элтиб қўядиган замонавий воситалар ҳисобга олинганда, уруш бирон китъани ҳам четда қолдирмаган бўлур эди.

Коммунистлар, социализм мамлакатларининг меҳнаткашлари, бутун прогрессив жаҳон жамоатчилиги Мао группасининг хатарли иғвогарлик ҳаракатларини, тинч-тотув яшаш принципларини кўпорувчи, ҳозирги замоннинг энг муҳим проблемаларини ҳал этишга тўсқинлик қилувчи ана шу иғвогарлик ҳаракатларини қораламоқда. Дарвоқе, капиталистик мамлакатлар ҳукмрон доираларининг бирмунча сергак вакиллари ҳам ХХР раҳбарининг сиёсати сабабли ялпи тинчликни сақлаш учун туғилаётган хавф хусусида қаттиқ ҳавотир олаётганликларини изҳор қилмоқдалар.

Ленинизмга қарши, халққа қарши йўл тутиб, Совет Иттифоқига, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларига, халқаро коммунистик ва миллий озодлик ҳаракатига қарши курашиб, империализмга гумашталик қилиш йўлига тушиб олган Мао Цзе-дун ва унинг шериклари Хитойни жуда яккалаб қўймоқдалар, уни ер юзидаги барча революцион кучларга қарама-қарши қилиб қўймоқдалар, Хитой халқининг социалистик ғалабаларини ҳавф остида қолдирмоқдалар.

Хитой раҳбарлари ана шу ҳалокатли йўлда ўзлари кутган муваффақиятларга эриша олмайдилар, улар Хитой халқини янги оғир синовлар ва мағлубиятларгагина гирифтор қилишлари мумкин. Бундай сиёсатнинг истиқболи йўқ. Қардош социалистик мамлакатлар, коммунистик ва ишчи партиялар бу сиёсатни одилона фош қилиб қораламоқдалар.

Бошқа бирдан-бир тўғри йўл бор, у ҳам бўлса — Хитойнинг ўз фаолиятини марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми принципларига асосланувчи социалистик давлат сифатидаги позицияларини қайта тиклашдан иборат. Бу йўл барча социалистик мамлакатлар билан дўстликни тиклаш йўлидир. Шундай қилинган тақдирдагина Хитой Халқ Республикаси коммунистлар олдида барча прогрессив инсоният олдида ўзининг ўтмишдаги яхши номини тиклаб олиши мумкин.

Совет Иттифоқининг ХХР билан муносабатларни ёмонлаштириш воситаларини излаш нияти бўлмаган ва ҳозир бундай нияти йўқ. Ҳозирги вақтда вужудга келган вазият Совет ва Хитой халқларининг туб манфаатларига муносиб эмас. Бу халқлар ўртасидаги муносабатлар тарихи ҳамиша яқин алоқалар ва дўстлик билан характерланиб келган.

Совет Иттифоқи шунга асосланиб иш кўрмоқдаки, яхши ният бўлган тақдирда СССР билан ХХР ўртасидаги нормал муносабатларни гарантияловчи зарур шароитларни таъминлаш мумкин ва лозим. КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукумати Совет-Хитой муносабатларини нормаллаштириш масалаларини, ана шу муносабатларнинг принципиал проблемаларини, савдо-сотиқ, иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий ҳамкорлик масалаларини Хитой раҳбарлари билан муҳокама қилишга тайёр эканлигини бир неча бор изҳор қилдилар. Бу нарса Совет ва Хитой халқларининг туб манфаатларига мос бўлиб тушган бўлур эди.

«Бизнинг Хитойга нисбатан тутган йўлимиз, — деган эди Л. И. Брежнев коммунистик ва ишчи партияларнинг халқаро кенгашида, — принципиал ва изчил йўлдир. КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати ўз сиёсатини жуда узоқ перспективани назарда тутиб олиб боради. Биз Совет ва Хитой халқларининг туб манфаатлари бир-бирига [illegible] эмаслигини ёдда тутамиз. Биз қардош Хитой халқига нисбатан Совет халқи кўнглидаги дўстона туйғуларни сақлаб қолиш ва қувватлаш учун барча ишларни қилишга интилдик ва интилаверамиз. Биз аминмизки, Хитой халқи кўнглида ҳам Совет Иттифоқига ва бошқа социалистик мамлакатларга нисбатан худди ана шундай дўстона туйғулар бор».

Реакциянинг қора кучлари билан курашдаги синов оғирлигини ўз зиммасига олган, социализм душманларига қарши жангларда ўз озодлиги ва мустақиллигини ҳимоя қилиб қолган, бир қанча мамлакатлар, шу жумладан Хитойнинг ҳам миллий ва социал озод бўлишига кўмаклашган совет халқи тинчлик ва социализм тақдирлари учун ўз ролини ва масъулиятини чуқур тушунади. У жонажон Коммунистик партияси билан Совет давлатининг ленинча йўлини янги дилик билан қувватламоқда. Совет Иттифоқи билан қурол пеш қилиб гаплашиш мумкин эмас. Совет халқининг манфаатларига тажовуз қилишга ҳар қандай уринишлар қаттиқ зарбага учрайди. Буни ҳеч ким унутмаслиги керак. Пекиндагилар ҳам буни унутмасликлари лозим.

(«ПРАВДА» 28 август).

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

ХО ШИ МИННИНГ МАКТУБИ

ХАНОЙ, (ТАСС). ВДР Президенти Хо Ши Мин, деб хабар беради Вьетнам Информация агентлиги, ёшлар ва студентларнинг Вьетнам билан бирдамликка бағишланиб Хельсинкида ўтказилаётган умумжаҳон учрашуви делегатларига табрикнома йўллади.

Президент Хо Ши Мин Вьетнам халқининг Америка агрессиясига қарши олиб бораётган одилона курашини қўллаб-қувватлаётганликлари учун бутун дунё ёшларининг вакилларига миннатдорчилик изҳор қилди. Хо Ши Мин учрашув қатнашчиларига катта муваффақият тилаб, Вьетнам халқи АҚШ ўз агрессиясини тўхтатмас экан, ўз қўшинлари ва бошқа ажнабий давлатлар қўшинларини жанубий Вьетнамдан олиб чиқиб кетмас ва Жанубий Вьетнам халқига ўз проблемаларини ўзи ҳал қилиш имкониятини бермас экан, кураш олиб бораверишга аҳд қилгандир, деб уларни ишонтирди.

СОВЕТ КЕМАЛАРИ ХАЙФОНДА

ХАНОЙ, 27 август. (ТАСС). Хайфон портининг причалларида совет савдо кемаларини доимо учратиш мумкин. Бу кемаларнинг баъзилари келтирган юкларини тушириш билан банд бўлса, баъзилари ватанга қайтиш учун тайёргарлик кўрадилар. Вьетнам йигит ва қизларидан 900 га яқин киши кеча совет «Ильич» теплоходига тушди. Уларнинг кўпчилиги Совет Иттифоқига ўқишга боради, баъзилари Шарқий Европадаги социалистик мамлакатларнинг олий ўқув юртларида ўқийди.

ҲАРБИЙ ЖИНОЯТЧИЛАРГА ШАФҚАТ БЎЛМАСЛИГИ КЕРАК

ПАРИЖ, (ТАСС). Сенатор Фернан Лефор ташқи ишлар министрига хат юборди. У ўз хатида Германия Федератив Республикасидаги янги нацистларнинг ҳаракатларига эътиборсиз қараш мумкин эмаслигини таъкидлайди. Янги нацистлар ҳарбий жиноятчиларга амнистия берилганини ва «улуғ Германия» чегараларининг қайтариб олинишини талаб қилмоқдалар. Фернан Лефор Бундестагнинг нацистлар томонидан қилинган жиноятларни қараб чиқиш муддатини узайтириш тўғрисида яқинда қабул қилган қонунида собиқ нацистларнинг жавобгарликдан қутилиб қолишлари учун имкон берадиган моддалар кўп эканлигини қайд қилади. Сенатор министрга мурожаат қилиб, Франция ҳукумати жиноятчиларни жазолаш учун амалий чоралар кўришга Германия Федератив Республикаси маъмурларини кўндириш ниятидами деб сўради.

Вьетнам Демократик Республикаси меҳнаткашлари 1969 йил давлат планини муваффақиятли бажариш учун олиб борилаётган социалистик мусобақада фаол қатнашмоқдалар. Суратда: Ханойдаги тўқимачилик фабрикасининг илғор ишчилари (чапдан) Данг Тхи Тхом, Чан Тхи Бам ва Нго Тхи Нгуа. Улар социалистик мусобақа ғолиб чиқмоқдалар.

В. Кошевой фотоси. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОНДА ҚИРҒИЗ АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ ОЛДИДАН

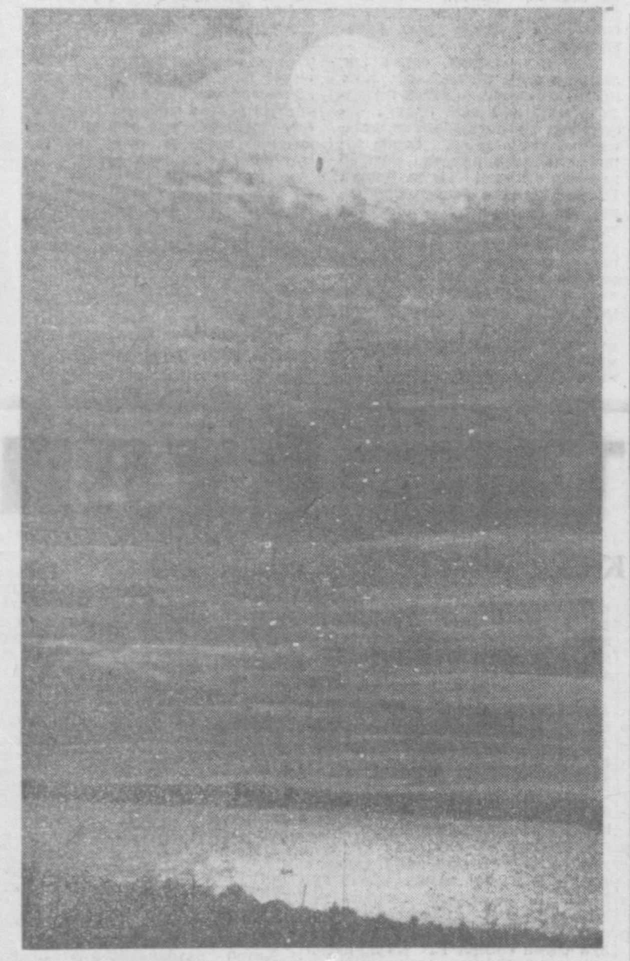

Қирғизистон ўзининг хушманзара водийлари, пурвиқор тоғлари ҳамда шифобахш Иссиқкўли билан машҳур. Бу ерни ҳозир иккинчи Қрим деб атайдилар. Чиндан ҳам Иссиқкўлда бўлган кишилар яхши ҳордиқ олиб, ўз дардларига шифо топиб қайтмоқдалар. Суратда: Иссиқкўлнинг кечки кўриниши.

ОҚИН ҲУЗУРИДА

Қирғизистон халқ шоири, Тўхтўғул мукофотининг лауреати Али ТЎҚУМБОЕВ билан суҳбат

* * *

«Октябрь инқилоби бизга бахт берди. Бу инқилоб қирғиз элини қайтадан оёққа турғазди. Шу сабаб биз ҳақли равишда Октябрь бутун қирғиз элини қайтадан дунёга келтирган дея оламиз»...

Юқоридаги сўзлар машҳур қирғиз шоири Али Тўқумбоев қаламига мансубдир.

Биз Ўзбекистонда ўтказиладиган қирғиз адабиёти ва санъати декадаси муносабати билан шоирнинг ҳузурига бордик. У бизни самимий кутиб олди. Нима мақсадда келганимизни эшитиб, бажонидил суҳбатга киришди.

— Дўстлик менинг асосий мавзуим, — деди шоир, — шуниси характерлики, Октябрь биз қондош халқларнинг биродарлигини янада мустаҳкамлади. Мен ҳар сафар инқилоб мавзуига мурожаат қилар эканман, ҳеч шаксиз халқлар дўстлигини ҳам батафсил ёритишга уринаман.

Шоир бу сўзларни ниҳоятда ҳаяжонланиб, завқ билан айтди. Ўз тақдирини халқ билан чамбарчас боғлаган замон билан ҳамнафас қаламкаш дўстликни куйламаслиги мумкин эмасди. Унга туганмас илҳом, мислсиз матонат бахш этган қудрат ҳам шу дўстликдир. Биринчи марта нашр этилган «Эркин тоғ» газетасининг дастлабки сонида унинг «Октябрь қизи» номли шеърининг босилиши ҳам бежиз эмасди. Шундан бери у Ленинни, инқилобни, мустаҳкам дўстлигимизни мадҳ этиб, янгидан-янги асарлар битмоқда.

Али Тўқумбоев қирғиз совет адабиётининг дунёга келишига, юксалишига салмоқли ҳисса қўшган шоир. Унинг «Тонг олдидан» номли шеърий романи кенг ўқувчилар оммасининг севимли асарларидан биридир. Шоир бу асарини яратиш учун қарийб ўттиз йил умрини бахш этди. Бу асарда қирғиз халқининг ўтмиши, бугунги куни, одамларнинг мураккаб тақдири ҳақида ҳикоя қилинади.

Суҳбатимиз давомида биз шоирнинг «Октябрь келган вақтда» шеъри ҳақида ҳам гаплашдик. Зотан; қирғизлар орасида бу шеърни ўқимаган, ёд олмаган одам йўқ бўлса керак. Бу шеър қирғиз адабиётида Лениномани бошлаб берган биринчи асар ҳисобланади. Қачонки, қирғиз элида Ленин, Октябрь ҳақида гап бораркан, даставвал шу шеър эсланади.

Мана шу боисдан кейинги йилларда Али Тўқумбоевнинг шу шеърига ўхшатма қилиб талайгина шеърлар ҳам ёзилган. Бу шеър орқали шоир қирғиз халқининг бутун тарихини рўйирост акс эттира олган. Ҳар бир нарсанинг тўнғичи алоҳида қадрланганидек, қирғиз ўқувчилари ҳам Ленин ҳақидаги бу илк шеърни ҳануз меҳр билан севиб ўқийдилар.

— У кезларда ҳали адабий тажрибага эга бўлмасак-да, сиёсий тажрибамиз етарли эди. Биз Октябрнинг, Лениннинг нафаси билан яшаганмиз. Адабиётга кириш учун етарли тажрибамиз йўқ эди, лекин инқилоб бизни чиниқтирди, — дейди шоир.

Сўнгра Али Тўқумбоев 1927 йили араб имлосида чиққан «Ленин ҳақида» номли тўпламидан айрим шеърларини ўқиб берди. Суҳбат давомида у Тошкент дорулфунунида билим олган даврлари ҳақида мароқ билан гапирди. Мураббийларидан таълим олган йилларини эслади.

— Мен рус ёзувчиларидан кўп нарса ўргандим. Жумладан, Горькийнинг «Бўрон қуши ҳақида қўшиқ», Фурмановнинг «Чапаев», Фадеев, Сурков асарларини севиб ўқидим. Ўша пайтларда биз ёшларда Маяковскийнинг инқилобий шеърларига қизиқиш жуда кучли эди. Шунинг учунми, менинг шеърларимга ҳам Маяковскийнинг исёнкорлиги, насримга Горькийнинг романтик руҳи кучли таъсир этди. Мен ҳақли равишда бу ижодкорларни ўзимнинг севимли устозларим деб биламан.

— Ленин юбилейига қандай асарлар тортиқ қилмоқчисиз? — деган саволга шоир бундай жавоб қилди:

— Ленин — менинг асосий мавзуим. Ижодимни Ленин билан бошлаганман. Шубҳасиз, ҳеч қандай санъаткор Ленин образини ҳар тарафлама тўла-тўкис ярата олмайди. Ҳар бир қаламкаш доҳий характеридаги муҳим бир томонни очиб бериши мумкин.

Али Тўқумбоев чин маъноси билан Октябрь вояга етказган ижодкор. У илк ижодидан бошлаб Ленинни, инқилобни, бепоён Советлар юртини мадҳ этаяпти. Али Тўқумбоев жамоат ишларида ҳам фаол иштирок этади. Халқаро бирдамлик кенгашларининг доимий иштирокчиси. У бултур Тошкентда ўтказилган Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг халқаро симпозиумида ҳам қатнашган. Бу улкан анжумандан олган таассуротларини у ўзининг янги шеърлари орқали ўқувчиларга баён этди.

— Мен декадага боришимни эшитиб жуда қувондим. Халқимизда бир кун туз ичган жойингга қирқ кун салом бер, деган нақл бор. Мен Тошкентда кўп йиллар билим олганман. Менинг устозларим ҳам ўзбек муаллимлари. Шу сабабдан бу сафар Ўзбекистонга борганимда яна бир бор бағри кенг ўзбек халқига ташаккуримни изҳор этгани бораман. Дўстларим билан мириқиб суҳбатлашаман. Янги режаларим билан ўртоқлашиб, ҳисоб бериб, ҳисоб олиб қайтаман.

Суюнбой ЭРАЛИЕВ.

КЕЛАЖАККА

Келажак,
Қўлни бер,
Танишайлик биз!
Йигирманчи аср давонидаман,
Ҳа,
Кўриб турибсан мени ўзинг ҳам,
Инсон фарзандиман,
Қайсики бу дам,
Ўтган аждодларнинг
интиҳосиман,
Келажак авлоднинг
ибтидосиман.
Вақт ўтиб боради,
Оқар сув мисол,
Мен эса ташлайман забардаст
қадам.
Куррадаги ишлар масъулияти
Менинг зиммамдадир —
Оғир вазифам!
Мен одим ташлайман
Ерда ва Ойда,
Фаслларни қувиб бораман
шитоб.
Менга етолмайин вақт ҳайратда,
Ҳеч ким қилолмайди «тўхта!»
деб хитоб
Гурс-гурс қадам ташлаб бораман
олға,
Нағалим тагидан чақнар
учқунлар.
Ортимда. Теграмда чопгандай
пойга.
Тойчоқдай дикиллаб қолади
кунлар.
Бораман юлдуз ва қўшиқлар
аро,
Аср деб аталмиш кўприкдан
ўтиб,
Қуёш ёритади менинг йўлимни,
Эртанги сиёҳи билан нур
тўкиб.
Менга туюлади,
Гар қўлим чўзсам,
Етгудек Қуёшга, Зуҳро қизга
ҳам.
Бораман
Ва лекин йўлимдир узоқ,
Ўзимни ҳамиша сезаман
бардам.
Тўхтатиб қўёлмас мени ҳеч бир
куч!
Ушлаб бўладими томчини
қўлда?
Тизгинлаб бўларми шамолни
ахир?
Илдамлаб бораман ҳамиша
йўлда.
Агар мен тўхтасам —
Толиқса юрак,
Ер ҳам айланишдан тўхтайди
бешак.
Негаки,
Ер ва мен —
Яхлит,
Бир бутун.
Бизларни айириш эмасдир
мумкин!
Бораман,
Қўлимда уруғ ҳамда нур,
Яхшилик уруғин сепаман
мағрур!

Қирғизчадан
Мавлон ИКРОМ
таржимаси.

Реклама ва эълонлар

Телевидение

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 18.35 — **Ўзбекистон комсомоли** («Ешлик» студияси), 19.20 — **Телеянгиликлар,** 19.35 — **Опера тарихидан** (биринчи эшиттириш), 20.35 — **Кўрсатишлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.40 — **Телеянгиликлар,** 21.30 — **Пахта теримига ҳамма нарса тайёрми?,** 21.50 — **Фан** (тележурнал), 22.20 — **Махсус поезд** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 18.00 — **Ургатувчилар** (болалар учун кинофильм), 18.40 — **Тянь-шань қизи** (бадиий фильм), 19.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — **Воркута — шахтёрлар шаҳри** (кинофильм),

Рус тилида: 20.20 — **Яхши маслаҳат** (илмий-оммабоп фильм), 20.30 — **Худди шу сингари болалар** (ҳужжатли фильм), 21.25 — **Сўнгги табор** (бадиий фильм).

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 29/VIII да **Ўғирланган умр,** 30/VIII да **Улимдан кучли.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 29/VIII да **Гули сиёҳ,** 30/VIII да **Гавҳари шамчироғ.**

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

Қизил қумлар — «ЧАЙКА», НАВОИЙ номли (ўзбек тилида), «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 1, 5 ярим ва кеч 9-15 минутда).

Ланфиер колонияси — «ДРУЖБА» (2-зал), «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Ҳориган киши мадҳи — «МОСКВА» (кундуз соат 3 ва кеч 9 да), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11-45 минут ва кундуз 1 яримда).

Анничка — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Килиманжара қорлари — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Джазда фақат қизлар — «МОСКВА» (эрталаб соат 10, 11-40, кундуз 1-20 минут, 5 ва кеч 7 да).

Яна тирик — «ДРУЖБА» (кундуз соат 3, кеч 6 ва 8 да).

Райк болалари — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 3, кеч 6 ва 9 да).

Улкан севги серенадаси — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 3 ва кеч 7 яримда).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 8 ярим ва 10 да бошланади)

Қизил қумлар — «ФЕСТИВАЛЬ», **Севади** — «ХЕВА».

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИ 3 СЕНТЯБРДА МАВСУМНИНГ ОЧИЛИШИ

Венгер ва совет цирки артистларининг гастроллари.

Томошалар кеч соат 8 да бошланади.

Олдиндан билет сотиш кассаси очиқ.

ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!

1 сентябрдан 1970 йил учун совет ва чет эл газета-журналларига

ОБУНА ҚИЛИШ БОШЛАНАДИ

Обуна «Союзпечать»нинг ҳамма бўлимлари, агентликлари, алоқа бўлимлари, жамоатчи матбуот тарқатувчилари томонидан қабул қилинади.

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги «Союзпечать» бошқармаси.

1-ТРОЛЛЕЙБУС ДЕПОСИ

троллейбус бошқарувчилари курсига

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.

60 сўм стипендия берилади. Ўқиш муддати — 4 ой.

Шунингдек **контролёрлар, кондукторлар,** ҳамма профилдаги **слесарларни**

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Т. Шевченко кўчаси, 28-уй.

Спорт

ТОШКЕНТЛИКЛАР КУРАШНИ ДАВОМ ЭТТИРАДИЛАР

Енгил атлетикачиларнинг «Известия» кубоги учун ўтказилган зонал мусобақаларида Тошкент спортчилари муваффақиятга эришдилар. Пойтахтимизнинг эркаклар командаси ҳам зона ғолиби бўлди. Ҳамшаҳарларимиз 104 очко олдилар. Ленинград волейболчилари 96 очко билан иккинчи ўринда қолдилар. Энди ўзбек енгил атлетикачилари кубокнинг чорак финал мусобақасини Челябинск шаҳрида давом эттирадилар. Бу мусобақаларда спорт мастери Герман Кутянин икки метрлик планкадан сакраб командамизга қимматли очколар келтирди. Ўзбек енгил атлетикачилари 4х400 метрга эстафетали югуришда ҳам ғолиб чиқдилар.

Кубок мусобақалари Чирчиқ шаҳрида ҳам лаёқатли енгил атлетикачилар етишиб чиқаётганлигини кўрсатди. Чирчиқнинг эркаклар командаси ҳам, аёллар командаси ҳам учинчи ўринни эгаллади.

ЎЗБЕКИСТОН — БИРМА

Республикамизга меҳмон бўлиб келган Бирма эркаклар волейбол командаси Тошкентдаги Округ Офицерлар уйи спорт залида Ўзбекистон командаси билан биринчи ўртоқлик учрашуви ўтказди. Ҳамшаҳарларимиз мусобақанинг биринчи ва иккинчи партияларини осонлик билан енгдилар. (15:4, 15:4). Навбатдаги партияда эса меҳмонлар астойдил ўйнаб, ҳисобни 16:14 қилишга муваффақ бўлдилар, аммо тўртинчи партия яна Ўзбекистон командасининг ғалабаси билан тугади — 15:12. Шундай қилиб, биринчи учрашув 3:1 ҳисобида Ўзбекистон волейболчилари фойдасига ҳал бўлди.

Бирмалик меҳмонлар бугун Фарғонада ўртоқлик учрашуви ўтказадилар.

А. КАРПОВ ЖАҲОН ЧЕМПИОНИ

Москва давлат университетининг студенти Анатолий Карпов Швеция пойтахтида ўтаётган ёшлар ўртасида шахмат бўйича жаҳон биринчилиги мусобақаси тугамасданоқ юксак номни олишга муяссар бўлди. У тўққизинчи ўйинда дуранг натижага эришиб, 8,5 очко тўплади ва ғолибликни таъминлади.

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

● Европа кубок эгалари кубоги мусобақалари бошланди. Москва торпедочилари 27 август куни Венада «Рапид» командаси билан бўлган биринчи учрашувни 0:0 ҳисобида тугатдилар.

● СССР биринчилигининг пешқадами — Москванинг «Спартак» командаси сўнгги турда Одессада «Черноморец»нинг қаршилигини енга олмади. Ўйин 0:0 ҳисоби билан дуранг бўлди. Киев динамочилари шу куни Минск шаҳрида ўз клубдошларини 2:1 ҳисобида енгдилар. Бу ғалабадан сўнг чемпион билан пешқадам орасидаги очколар фарқи иккита бўлиб қолди. Москва динамочилари «Зенит» устидан 4:1 ҳисобида ғалабага эришдилар.

Соронбой ЖУСУЕВ

ЖАНГЧИ ҚАЙТГАНДА

Уймалашиб чуғурлашар болалар,
Гурунглашиб келди чолу кампирлар.
Хонадонда бугун шодлик, катта тўй,
Жангчи қайтган, овул уни табриклар.
Ўғилчасин тиззасига ўтқазиб,
Эркалатар пилоткасин кийгизиб.
— Халтангизни ечиб кўринг, — дер бола,
Имо қилар унга қўлин тегизиб.
Ота кулиб қўлга олар қопчиқни,
Қизиқсиниб қарар уйдаги барча.
Оқ қалайдан сатилчаю ва қошиқ,
— Булар менга, — деб севинар ўғилча.
Совун билан сочиқ чиқди ўроғлиқ,
Кўйлагини олди қопчиқдан кейин.
Бир қоғозга ўроғлиқ бир ҳасибу
Қотган нонни олиб қўйди сўнг секин.
Уй бекаси нарсаларни кўрсатиб
— Ўлжанг шуми, — деди жангчига боқиб.
Молу дунё билан қайтар ғолиблар,
Жангга бординг сен ҳам қилич, тиғ тақиб.
Бир чол деди: ўйлаб гапир ҳой келин,
Айтаберма тилга нима келганин.
Унутмагин қонли жангдан бир умр
Солдат сенга Зафар олиб келганин.
Уй бекаси юзин ушлаб қизарди,
Келганларга қотган нондан сўз очиб.
Жангчи бўлса ўғилчасин эркалаб,
Ўлтирарди қалбда севинчи тошиб.

Қирғизчадан НАЗАРМАТ таржимаси.

Жомарт БЎКУНБОЕВ.

УМР

Ҳисобласам босган умр йўлимни,
Гул қоплабди менинг ўнггу-сўлимни.
Ҳатто ел ҳам ўшлолмаган от миниб,
Демак қувиб етолмайман ўлимни.
Қани энди қуёшимиз ботмаса,
Инсон қони сира-сира оқмаса.
Ўйин кулгу ҳамроҳ бўлса абадий,
Умр шохин дўстлар, ажал қоқмаса.

Т. АДАШБОЕВ таржимаси.

Темирқул УМЕТАЛИЕВ.
Қирғизистон халқ шоири

КЎРГИМ КЕЛУР

Кўргим келур кўрсам ҳамда неча бор
Мовий кўкни, булутларни, ой, кунни.
Балки уни ёдга олмас бировлар,
Лекин бари тортар менинг кўнглимни.
Кўргим келур яккаш юриб қайтадан
Шохлар аро хушхон булбул сасини,
Тўрғайларни кўкда учиб ўйнаган
Сулув ёзнинг қайноқ, ўт нафасини.
Кўргим келур гул унганин қўриқда,
Кўргим келур баҳор сепин ўрикда,
Кўргим келур йилқичилар яйловда
Бургутдан тез учганларин тўрикда.
Кўргим келур кўлнинг тўлқин отганин,
Қорлар эриб, сой тўлиб сув оққанин,
Кўргим келур ернинг бахмал ёпганин,
Мажнун толлар исирғалар таққанин.
Кўргим келур олатовнинг чўққисин,
Бошга кийган мангу оппоқ дўпписин...
Соғинамай ўн минг марта кўрсам ҳам
Арчаларин қиз сочидай жилвасин...
Қўшиқ куйлаб, барин куйлаб ўтарман,
Муздек булоқ сувига лаб тутаман,
Кўргим келур қирғиз элин иқболин,
Унинг буюк бахтига куй битарман.

Қирғизчадан таржима.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

«ДИКСИ КИНГЗ» КУЙЛАЙДИ

Шу кунлари пойтахтимиздаги Свердлов номли концертлар зали жозибадор қўшиқ ва ёқимли музика ишқибозлари билан гавжум бўлмоқда. Мана, уч кундирки, бу ерда Япониянинг «Дикси Кингз» эстрадаси артистлари ўз маҳоратларини намойиш этмоқдалар.

Ансамбль репертуари бой ва ранг-барангдир. Унда Японияда кенг томошабинлар олқишига сазовор бўлган турли қўшиқлар ва музикалар ўрин олган.

Сумико Кобаяси ансамблнинг энг талантли ижрочиларидан ҳисобланади. Сумико санъат даргоҳига кириб келганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Бироқ у ўзининг хушовози билан, ёқимли ва ранг-баранг қўшиқлар ижро этиши билан Япония ва бир қатор чет эл мамлакатларида шуҳрат қозонди. Биз Сумиконинг маҳорат билан ижро этган қўшиқларини берилиб тингладик. Бу қўшиқларда миллий тенгсизлик, азоб ва уқубатда кун кўраётган негр халқининг қалб нидоси ўз аксини топган. Қўшиқларнинг кўпларида миллий тенгсизликларга қарши қора танли кишиларнинг олиб бораётган кураши ифода этилади.

Қўшиқчи Мидори Такахаранинг ҳам ҳар бир чиқиши томошабинлар томонидан мамнуният билан кутиб олинди. Мидори асосан пок ва садоқатли муҳаббат ҳақида, икки қалб ўрталаридаги чамбарчас муносабатларни ифодаловчи нозик ва мунис қўшиқларни ижро этди.

— Бизнинг эстрада группамиз ҳали ёш, — дейди «Дикси Кингз» ансамблининг бадиий раҳбари Канъити Сонода. — Шунга қарамай Япониянинг бир қатор шаҳарларида концертлар қўйиб катта муваффақиятларни қўлга киритдик. Мана, уч йилдирки биз ўз маҳоратимизни дунёнинг кўплаб чет эл мамлакатларида намойиш этмоқдамиз. Совет Иттифоқига иккинчи марта келишимиз. Дастлаб ўтган йили Москва, Ленинград, Ростов, Краснодар, Луганск шаҳарларида гастроллар ўтказдик. Биз Совет Иттифоқининг қай бир шаҳрида бўлмайлик, рус томошабинлари ансамбль қатнашчиларининг ҳар бир чиқишларини ниҳоятда илиқ ва самимий муносабатда қарши олди. Бу ўз ўрнида биз япон артистларининг совет халқларига бўлган муносабатимиз ва ҳурматимизни янада оширди. Гастрол давомида рус, украин, белорус артистлари даврасида бир қатор қизиқарли ижодий учрашувлар ўтказдик. Бу учрашувларда кўплаб рус ва украин қўшиқларини ўрганиб олдик. «Украина юлдузи», «Волгоградда куз», «Қуюқ қайинзорда» ана шулар жумласидандир.

Тошкентликлар санъатни жуда севишар экан. Мана, тўрт кун бўлибдики, биз концерт бераётган зал доимо кишилар билан лиқ тўла. Ўзбек томошабинлари ансамбль қатнашчилари томонидан ижро этилаётган қўшиқ ва музикаларни ниҳоятда диққат билан, самимийликда тингламоқдалар. Шу муносабат билан газетангиз орқали ансамбль коллективи номидан санъат ихлосмандларига ўз миннатдорчилигимни билдирмоқчиман.

И. ЮСУПОВ.

Суратларда: (Юқорида) ансамбль қатнашчиларидан Мидори Такахара ва Сумико Кобаяси қўшиқ ижро этмоқдалар. (чапда) «Дикси Кингз» чолғу ансамбли.

Л. Глауберзон фотолари.

ҲАР ТЎҒРИДА

ЯНГИ ЮЛДУЗ ТОПИЛДИ

Чиён юлдузлар туркуми яқинида янги бир юлдуз топилди. Унинг юзасидаги иссиқлик 150 миллион градус экан. Бу — олимлар ҳозиргача билган юлдузлар ичидаги ўта «қайноқ» юлдуздир. Юлдузни инглиз астрономлари ракетага ўрнатилган телескоп ёрдамида топдилар.

* * *

«АБАДИЙ» ЧАНҒИЛАР

Агар қайин ёғочига махсус пластмасса сингдириб, сўнг нурлантирилса, ғоят мустаҳкам ва чидамли материал ҳосил бўлар экан. Финляндия олимлари шундай хулосага келдилар.

Ана шундай технологияга мувофиқ қилиб ясалган 10 жуфт чанғи 500 километрлик майдонда синаб кўрилди. Синовдан сўнг текширилса чанғилар ҳатто тирналмабди ҳам. Ваҳоланки, чанғининг сирғалувчи юзасига янги материал жуда юпқа қилиб сурилган эди.

* * *

ДУНЁДА ҚАНЧА РЕАКТОР БОР?

Бу саволга Халқаро атом энергияси агентлиги эълон қилган маълумотдан жавоб топиш мумкин. Шунга кўра, жаҳоннинг шу агентликка аъзо бўлган 48 мамлакатда 455 та реактор ишлаб турибди. Уларнинг 361 таси илмий-тадқиқот марказларида, 94 таси электр марказларидадир.

Яна шу маълумотга кўра 1974 йилга бориб атом электр станциялари сони 242 тага етаркан. Уларнинг умумий қуввати ҳозирдаги 1400 мегаваттдан 100000 мегаваттга кўтарилади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В36495. Редактор ўринбосарлари — В35885, В36232, Масъул секретарь — В34808, Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936 Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786, Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — В35811, Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В38761, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048, Эълонлар бўлими — В38142, Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Б — 2355. ИНДЕКС — 6469. Р. 16404.